

Załącznik do Uchwały nr /2017

Zarządu Powiatu w Biłgoraju

z dnia

Zarząd Powiatu w Biłgoraju

**RAPORT Z REALIZACJI
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU BIŁGORAJSKIEGO
ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2015 r. DO 31 GRUDNIA 2016 r.**

Akceptacja:

Opracował:

**Wydział Rolnictwa,
Ochrony Środowiska i Leśnictwa
Starostwa Powiatowego w Biłgoraju**

Biłgoraj, 2017 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
1.1 Podstawa prawna i przedmiot opracowania	3
1.2. Cel opracowania i metodyka sporządzania raportu.....	3
1.3. Materiały wykorzystane do opracowania raportu	3
2. Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego sporządzonego na lata 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku	4
3. Realizacja zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego, sporządzonym na lata 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku	9
3.1. Wykaz zadań koordynowanych zaplanowanych dla Powiatu Biłgorajskiego w Programie Ochrony Środowiska dla województwa lubelskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015	9
3.2. Zadania własne gmin Powiatu Biłgorajskiego.....	26
3.3. Infrastruktura w gminach Powiatu Biłgorajskiego wg stanu na 2016 r.	39
3.4. Ochrona powietrza atmosferycznego.....	43
3.5. Gospodarka wodno-ściekowa	49
3.6. Gospodarka lasami	53
3.7. Hałas.....	54
3.8. Pola elektromagnetyczne.....	55
3.9. Gospodarka odpadami.....	56
3.10. Edukacja ekologiczna prowadzona przez Powiat Biłgorajski w latach 2015-2016.	63
3.11. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska	66
4. Zakończenie.....	69
5. Spis tabel	70

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna i przedmiot opracowania

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017, poz. 519 z późn. zm.), który stanowi, iż organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raport z realizacji programu ochrony środowiska, który następnie przedstawia radzie powiatu.

Przedmiotowy raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego obejmuje okres od 1 stycznia 2015 do 31 grudnia 2016 roku i zawiera informacje dotyczące zrealizowanych zadań na terenie powiatu w zakresie ochrony:

- przyrody,
- powietrza atmosferycznego,
- zasobów wodnych,
- ochrony przed hałasem,
- rozwoju infrastruktury technicznej ochrony środowiska,
- edukacji ekologicznej.

Raport jest ostatnim sprawozdaniem z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego sporządzonego na lata 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku, przyjętego uchwałą Nr VI/43/2011 Rady Powiatu w dniu 6 maja 2011 roku.

1.2. Cel opracowania i metodyka sporządzania raportu

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska nie określa wymagań dotyczących formy i struktury przedstawiania raportu. Przyjęto, że głównym celem niniejszego opracowania jest ocena realizacji wdrażania przyjętych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego priorytetów i celów ekologicznych oraz działań na rzecz ich realizacji, w kontekście stanu środowiska faktycznego i prawnego.

1.3. Materiały wykorzystane do opracowania Raportu

Przy opracowaniu niniejszego Raportu zostały wykorzystane dane pochodzące między innymi z:

1. informacji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie, Delegatura w Zamościu - Informacja o Stanie Środowiska w Powiecie Biłgorajskim za 2015 rok i 2016 rok,
2. informacji opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny,
3. danych pochodzących z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Oddział w Biłgoraju,
4. materiałów przekazanych przez gminy Powiatu Biłgorajskiego,
5. informacji uzyskanych od Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o., Oddział w Tarnowie, Zakład w Sandomierzu.

2. Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego sporządzonego na lata 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku.

Głównym celem Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego było takie zaplanowanie działań w kierunku poprawy stanu środowiska przyrodniczego Powiatu Biłgorajskiego, żeby nie kolidowały one z warunkami rozwoju gospodarczego, a wręcz wspierały ten rozwój.

Realizacja powyższej misji odbywała się dzięki podejmowaniu działań przypisanych poszczególnym celom. W Programie ujęto kierunki działań w perspektywie krótkoterminowej i długoterminowej.

Cele krótkoterminowe pogrupowano w następujące priorytety:

a) Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych, poprawa jakości wód powierzchniowych oraz wyznaczenie kierunków działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej poprzez:

- realizację zapisów Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- budowę i rozbudowę systemów odprowadzania ścieków komunalnych,
- rozbudowę systemów zaopatrzenia w wodę,
- wspieranie realizacji przydomowych oczyszczalni ścieków w zabudowie rozproszonej, gdzie kanalizacja zbiorcza jest ekonomicznie i technicznie nieuzasadniona,
- wspieranie działań realizujących rozbudowę sieci kanalizacyjnych,
- ograniczanie spływu zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa,
- rozbudowę i modernizację sieci wodociągowych, ujęć wodnych, stacji uzdatniania wody w celu dostosowania jakości wody pitnej do standardów unijnych;
- likwidację nieczynnych ujęć wody;
- wprowadzenie w zakładach przemysłowych racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
- ochronę wód przed eutrofizacją;
- utrzymanie drożności, bieżącą konserwacją i modernizacją cieków wodnych i rzek;
- rewaloryzację dolin rzecznych w mieście: Biłgoraj;
- odbudowę i utrzymanie właściwego stanu systemów melioracji szczegółowej i podstawowej;
- realizacji zadań z zakresu małej retencji.

b) Użytkowanie gleb zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz właściwe wykorzystanie ich naturalnego potencjału produkcyjnego poprzez:

- wprowadzanie do rolnictwa zasad oraz sposobów produkcji propagowanych w Kodeksie Dobrej Praktyki Rolniczej oraz zgodnych z ustawą o rolnictwie ekologicznym,
- zwiększanie świadomości ekologicznej użytkowników gleb w zakresie racjonalnej eksploatacji, ze zwróceniem szczególnej uwagi na nieodwracalność degradacji zasobów glebowych,
- identyfikację zagrożeń i w przypadku degradacji prowadzenie prac rekultywacyjnych,

- ochronę gleb najwyższej jakości (klasy I-IVa) przed wykorzystaniem na cele nierolne,
  - wykluczanie nowej zabudowy na gruntach ornych wyższych klas bonitacyjnych,
  - utrzymanie miedz, wysepek leśnych, wzbogacaniu zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
  - obligatoryjne wprowadzenie agrotechniki przeciwoerozyjnej na obszarach zagrożonych erozją,
  - przeznaczanie gleb nieprzydatnych dla rolnictwa (V i VI kl. oraz okresowo zalewanych) na cele nierolnicze, tj. użytki ekologiczne, zalesianie,
  - polepszanie kultury rolnej oraz lepsze wykorzystanie nawozów, zmianowanie upraw,
  - ekologiczne zagospodarowywanie nieużytków i terenów zdegradowanych, np. przez zalesienie,
  - unikanie rozproszenia zabudowy,
  - wprowadzanie pasów roślinności wzdłuż pól uprawnych, które stanowią ochronę biologiczną rzek oraz przeciwdziałają erozji wodnej gleb,
  - ograniczanie przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne lub nierolnicze,
  - zalesianie stoków o nachyleniu powyżej 15°.
- c) Ochrona przyrody i krajobrazu poprzez:
- wprowadzanie roślinności stanowiącej zabudowę biologiczną cieków wodnych,
  - właściwe kształtowanie granic polno-leśnych (zalesianie terenów o spadkach > 15° i nieużytków),
  - podnoszenie odporności ekosystemów leśnych z uwzględnieniem wymogów obowiązujących w lasach ochronnych,
  - zwiększanie udziału przyrodniczych stref granicznych (ekotonów) przez tworzenie 50 m stref wyłączonych z zabudowy mieszkaniowej od linii brzegowej lasów oraz eliminacja obiektów uciążliwych dla środowiska leśnego w strefie 200 m od linii brzegowej lasu,
  - dalszy rozwój sieci Natura 2000, w tym wdrażanie struktur zarządzania tymi obszarami na terenie Powiatu Biłgorajskiego,
  - wykorzystywanie kompensacji przyrodniczej jako narzędzia niezbędnego do równoważenia rozwoju gospodarczego i ochrony obszarów Natura 2000,
  - identyfikację zbiorowisk roślinnych i biotopów wymagających specjalnej troski,
  - ochronę gatunkową roślin i zwierząt oraz siedlisk, które są chronione lub zagrożone wyginięciem,
  - zabezpieczanie cennych przyrodniczo obszarów,
  - pielęgnację i konserwację pomników przyrody,
  - opracowywanie i wdrażanie programów ochrony terenów zieleni w mieście,
  - utrzymywanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków ,
  - współpracę przy wdrażaniu programów ochrony gatunków ginących i zagrożonych ze szczególnym zwróceniem uwagi na reintrodukcję,
  - wzmacnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu przestrzennym,
  - renaturyzację i poprawa stanu zniszczonych ekosystemów wodnych i leśnych,

- prowadzenie szkoleń i edukacji (formalnej i nieformalnej) w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej.
  - właściwe kształtowanie granic polno-leśnych,
  - podnoszenie odporności ekosystemów leśnych z uwzględnieniem wymogów obowiązujących w lasach ochronnych.
- d) Ochrona i zrównoważony rozwój lasów poprzez:
- sukcesywną odnowę lub odbudowę drzewostanu,
  - produkcję materiału sadzeniowego,
  - zalesianie gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego,
  - zalesianie nieużytków rolnych,
  - wzmocnienie nadzoru i doradztwa fachowego w stosunku do lasów niepaństwowych, prowadzeniu szkoleń i przygotowywaniu materiałów informacyjnych,
  - wprowadzanie bezpiecznych technik i technologii prac leśnych,
  - doskonalenie metod aktywnego przeciwdziałania zagrożeniu pożarowemu,
  - podnoszenie świadomości i wiedzy ekologicznej społeczeństwa.
- Ochrona powietrza w tym ograniczenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z tzw. „niskiej emisji”, ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych poprzez:
    - zmianę nośników energii na bardziej ekologiczne, takie jak: gaz, olej opałowy, alternatywne źródła energii np: energia słoneczna, energia biomasy (m.in. wykorzystanie odpadów po rolniczych, odpadów z terenów leśnych, własnych plantacji roślin energetycznych - w formie zrębek, brykietów, odpadów z terenów zielonych i ogrodów),
    - wprowadzanie programu oszczędności energii poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych,
    - stosowanie surowców i technologii zgodnie z zasadą korzystania z najlepszych dostępnych technik i metod,
    - termorenowację budynków,
    - minimalizację ruchu tranzytowego w miastach,
    - modernizację dróg powiatowych i gminnych,
    - wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed hałasem z wyznaczeniem obszarów ograniczonego użytkowania pojazdów przekraczających ustalone normy i poziomy hałasu,
    - stosowanie barier roślinnych, oddzielających zabudowania mieszkalne od dróg o dużym natężeniu ruchu,
    - poprawę stanu technicznego pojazdów,
    - stosowanie benzyny bezołowiowej,
    - rozbudowę systemu ścieżek rowerowych,
    - promocję i usprawnienie transportu grupowego, szczególnie w okresie wakacyjnym pomiędzy miejscowościami rekreacyjnymi tego obszaru,
    - wzrost poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa w tej dziedzinie.

- e) Racjonalna gospodarka odpadami zmierzająca do ograniczania ilości wytwarzanych odpadów poprzez:
- zapobieganie powstawaniu odpadów u źródła,
  - wprowadzanie selektywnej zbiórki odpadów u źródła,
  - inwentaryzację i likwidację dzikich wysypisk śmieci,
  - odzysk i recykling odpadów opakowaniowych, wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych,
  - opracowanie systemowych rozwiązań w gospodarce odpadami niebezpiecznymi.
- f) Budowa świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez:
- wspieranie stowarzyszeń działających na rzecz ochrony środowiska i krajobrazu kulturowego,
  - prowadzenie organizacji szkolnych i konkursów o tematyce ekologicznej,
  - organizację wyjazdów dzieci i młodzieży do tzw. „zielonych szkół”.

Cele długoterminowe również pogrupowano w następujące priorytety:

- a) W zakresie gospodarki wodno-ściekowej wskazano potrzebę podjęcia współpracy władz samorządowych, w celu pozyskania znacznych środków finansowych na stworzenie systemów gospodarki wodno-ściekowej. Określono również konieczność kontrolowania stanu technicznego urządzeń wchodzących w skład systemów zaopatrzenia w wodę oraz ilości dostarczanej wody do sieci w celu ograniczenia strat wody.
- b) W zakresie ochrony gleb wskazano potrzebę utrzymania obecnej jakości gleb użytkowanych rolniczo poprzez racjonalną gospodarkę rolną, ochronę gleb najwyższej jakości, obligatoryjne wdrażanie agrotechnik przeciwerozyjnych. Gleby nieprzydatne rolniczo powinny być przede wszystkim zagospodarowywane na cele zwiększania lesistości powiatu. Ważne, zarówno dla ochrony gleby, jak i dla zachowania bioróżnorodności jest utrzymanie miedz, wysepek leśnych, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.
- c) W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu, z uwagi na fakt, iż teren powiatu jest bogaty w liczne formy ochrony przyrody, podkreślono potrzebę promowania wszelkich działań mających na celu ochronę środowiska tych terenów.
- d) W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego należy wprowadzać rozwiązania mające na celu zmniejszenie emisji takich związków jak: pyły, SO₂, NO_x, CO₂. Muszą być kontynuowane działania na rzecz zmniejszania emisji pochodzącej z indywidualnych źródeł ciepła. Działania te powinny polegać na rozbudowie sieci gazowniczych oraz budowie nowych źródeł ciepła na terenie powiatu zasilanych paliwami gazowymi i alternatywnymi. Oszczędzanie energii, głównie poprzez termomodernizację powinno być realizowane na wszystkich poziomach gospodarki oraz poprzez prywatnych użytkowników.
- e) W zakresie ochrony przed hałasem należy dołożyć wszelkich starań aby nowe inwestycje drogowe budowane były w sposób pozwalający na maksymalne ograniczenie wpływu na otaczający środowisko naturalne, zarówno pod względem emisji hałasu, jak i zanieczyszczenia wód i gleb.

W celu jak największego ograniczenia wpływu szlaków komunikacyjnych na środowisko powinny być stosowane urządzenia pozwalające zmniejszyć uciążliwość transportu dla mieszkańców miejscowości położonych wśród większych tras, m.in. psy zieleni. W celu przeciwdziałania tworzeniu barier w ciągłości terenów zielonych należy projektować specjalne, bezkolizyjne przejścia dla zwierząt, utrzymać istniejące korytarze i węzły ekologiczne.

Aby odciążyć istniejące ciągi komunikacyjne należy promować komunikację zbiorową. Trzeba nałożyć nacisk na rozwój zarówno sieci komunikacji zbiorowej, jak i jej stanu technicznego tak, aby komunikacja ta stała się konkurencyjna w stosunku do komunikacji indywidualnej.

- f) W zakresie gospodarki odpadami ważne jest to, żeby stworzyć na terenie powiatu na tyle sprawny system gospodarki odpadami, żeby osiągnąć wymagane poziomy odzysku poszczególnych rodzajów odpadów. Sprawą priorytetową jest likwidacja problemu odpadów niebezpiecznych. Równie istotne dla funkcjonowania prawidłowej gospodarki odpadami jest wdrożenie systemów pełnej i wiarygodnej ewidencji odpadów oraz metod ich zagospodarowania.
- g) W zakresie edukacji ekologicznej do najważniejszych zadań należą:
- w sferze edukacji:
    - ✓ wykształcenie w społeczeństwie nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska poprzez organizację konkursów o tematyce ekologicznej,
    - ✓ ekologizacja obiektów dydaktycznych i otoczenia szkół,
  - w sferze świadomości:
    - ✓ prowadzenie akcji promocyjnych dot. racjonalnej gospodarki odpadami, oszczędności energii, ochrony różnorodności biologicznej,
    - ✓ udział w ogólnopolskich imprezach masowych, np. Światowy Dzień Ziemi, Międzynarodowy Dzień Ochrony Przyrody,
    - ✓ udział w imprezach profilowych, np. Targach Ochrony Środowiska PELEKO, festiwalach filmów przyrodniczych, konkursach fotografii przyrodniczej, wystawach, plenerach i studiach plastycznych o tematyce ekologicznej,
    - ✓ media, programy telewizyjne i radiowe dotyczące zrównoważonego rozwoju, reklama ekologiczna,
  - w sferze szkoleń:
    - ✓ edukacja ekologiczna w szkolnictwie, w tym kształcenie i doskonalenie nauczycieli,
    - ✓ edukacja dorosłych,
    - ✓ kształcenie i doskonalenie kadr samorządowych,
    - ✓ szkolenie służb informacyjnych Miasta,
    - ✓ szkolenia ukierunkowane na wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju na terenach wiejskich,
    - ✓ szkolenie średniego stopnia zarządzania wybranych grup zawodowych (leśników, straży rybackiej).

3. Realizacja zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego, sporządzonym na lata 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku

3.1. Wykaz zadań koordynowanych zaplanowanych dla Powiatu Biłgorajskiego w Programie Ochrony Środowiska dla województwa lubelskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015 (tabela nr 1)

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/ częściowo	Okres realizacji
1.	Opracowanie planów ochrony rezerwatów przyrody	RDOŚ	Nie	2010
2.	Wzmacnianie procesu wdrażania sieci Natura 2000 w woj. Lubelskim	RDOŚ	Proces wdrażania sieci Natura 2000 zakończono w 2010 r. Dalsze działania polegają na monitoringu odpowiednich gatunków, siedlisk i eliminowaniu ewentualnych zagrożeń.	2008-2011
3.	Utworzenie nowych obszarów chronionych zgodnie z w/w dokumentacją	RDOŚ	Nie	2009-2011
4.	Utworzenie Rezerwatu Biosfery „Roztocze – Puszcza Solska”	Minister ds. środowiska	Roztoczański Park Narodowy działając na polecenie Ministerstwa Środowiska kontynuuje prace nad utworzeniem Transgranicznego Rezerwatu Biosfery „Roztocze” i informuje, iż po przeprowadzeniu w dniu 20 lutego 2015 r. wstępnych konsultacji nad projektem TRB „Roztocze” przedkłada do publicznej wiadomości projekt zasięgu oraz strefowania RB „Roztocze” na pięciu schematycznych mapach, które przedstawiają granice zewnętrzną Rezerwatu oraz projekt strefowania na podziale administracyjnym oraz systemie obszarów chronionych Roztocza (mapy w załączeniu).	-

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/częściowo
5.	Realizacja „Programów odbudowy populacji zwierzyny drobnej...”	Koła Łowieckie	Tak
6.	Wykonanie zabiegów ochronnych w rezerwatach przyrody	Marszałek	Tak
7.	Leczenie i pielęgnacja pomników przyrody	Marszałek	Tak
8.	Odtworzenie populacji bażanta na terenach poszczególnych obwodów łowieckich i introdukcja bażantów	Koła Łowieckie	Tak
9.	Introdukcja kuropatw na terenie działania dziesięciu kół łowieckich woj. lubelskiego	Koła Łowieckie	Tak
10.	Tworzenie nowych pomników przyrody na mocy uchwał rad gminnych	Gminy	Tak
11.	Dokończenie sporządzania inwentaryzacji przyrodniczej gmin i ich aktualizacja	Marszałek, Gminy	Nie

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/ częściowo
12.	Wykonanie opracowań ekofizjologicznych	Gminy	Realizacja w Gminie Aleksandrów (Aktualizacja opracowania w 2016 r.) W Gminie Biłgoraj zadanie realizowane jest W Gminie Potok Górny opracowano razem
13.	Uwzględnianie zapisów „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa” w zakresie ochrony terenów otwartych, tożsamości krajobrazu, kształtowania zabudowy - w studiach kierunków i uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gmin i m.p.z.p.	Gminy	Realizacja przez Gminę Biłgoraj, Biszczka, Księż
14.	Promocja wśród rolników korzyści z zachowania drobno przestrzennych form krajobrazu (miedz, zadrzewień, oczek wodnych, torfowisk itp.)	Gminy, Pozarządowe Organizacje Ekologiczne	Gmina Potok Górny w trakcie re

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/ częściowo
15.	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo (w tym: opracowanie brakujących planów ochrony PK i rezerwatów przyrody, ochrona ekosystemów w PN i PK, zadania ochronne w rezerwach przyrody)	Marszałek, ZPK, Samorządy, RDLP, inne	RDOŚ W Lublinie w latach 2009-2016 nie ustanowił rezerwatów przyrody. W dniu 6 maja 2005 r. rozporządzeniem nr 13 WoJ Lublin plan ochrony Parku Krajobrazowego „Lubelski Park Krajobrazowy”
16.	Wdrażanie sieci Natura 2000 (opracowanie planów ochrony oraz wykonanie zadań ochronnych i monitoringowych w obszarach Natura 2000)	RDOŚ	RDOŚ w Lublinie sporządził następujące plany ochronnych dla obszarów Natura 2000: <ul style="list-style-type: none"> • plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH060097, ustanowiony Zarządzeniem Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 12.05.2015 r. • Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcz Soliskiej PLH060000 • Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Soliska PLB060000 Monitoring obszarów Natura 2000 prowadzony jest w ramach projektu „Monitoring obszarów Natura 2000 w Lublinie”
17.	Ochrona gatunków roślin i zwierząt	ZPK, PK, Koła Łowieckie, UP w Lublinie, LTO	Tak
18.	Monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej	PK, PN	Tak
19.	Inwentaryzacja przyrodnicza gmin	RDOŚ	Zgodnie z informacją RDOŚ w Lublinie przedmiotowe tereny należy do właściwości regionalnych dyrektorów

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/ częściowo
20.	Realizacja ochrony lasów w oparciu o plany urządzania lasów i uproszczone plany urządzania lasów (w tym aktualizacja planów)	Nadleśnictwa, Starostowie	Realizacja przez Nadleśnictwo Biłgoraj, Nadleśnictwo Józefów, Starostę Biłgoraj
21.	Zalesienie gruntów związanych z realizacją „Krajowego Programu zwiększania lesistości kraju”	SP, RDLP, właściciele gruntów	b.d.
22.	Urządzanie i pielęgnacja terenów zieleni oraz zadrzewień	Urząd Miasta, Urząd Gmin, Starostwa, Przedsiębiorstwa	Realizacja przez Gminę Biłgoraj, Gminę Józefów, Tereszpol, Gminę Potok Górny, Gminę...
23.	Rekultywacja terenów zdegradowanych	Właściciele i zarządcy terenu, gminy i powiaty	Brak terenów zdegradowanych
24.	Urządzanie terenów zieleni, w tym skwerów parków dzielnicowych, przebudowa pasów zieleni, ogrodów botanicznych (łącznie z opracowaniem projektów), rewaloryzacja zieleni w zabytkowych parkach oraz bieżące utrzymanie zieleni	Gminy, Muzea, Powiaty i inne	Realizacja przez Gminę Biłgoraj, Gminę Józefów, Tereszpol, Gminę Łukowa, Gminę Potok Górny

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/ częściowo
25.	Leczenie (w tym zwalczanie szrotówka kasztaniowiaczka) pielęgnacja drzewostanów oraz nasadzenia drzew i krzewów (m.in. parki, cmentarze, parki miejskie)	Gminy, Muzea, Powiaty i inne	Realizacja przez Gminę Biłgoraj, Gminę Potok Górn...
26.	Ekspozowanie funkcji społecznych lasu: Edukacja społeczeństwa w zakresie wiedzy leśnej, konieczności przestrzegania norm obowiązujących w lesie idea zrównoważonego rozwoju lasów	Nadleśnictwa	Realizacja przez Nadleśnictwo Biłgoraj, Nadleśnictwo Józefów.
27.	Realizacja ochrony lasów w oparciu o plany urządzenia lasów i uproszczone plany urządzenia lasów (w tym opracowanie brakujących oraz ich aktualizacja)	Nadleśnictwa, Starostowie	Tak(złomy, wywroty, posusz-usuwanie, prognoza szkodników pierwotnych sosny, wykrywanie i zwalczanie) Ochrona przeciwpożarowa –pasy zabezpieczające
28.	Zalesienie gruntów prywatnych (w tym grunty nieużytkowe rolniczo i grunty rolne)	Starostwa Powiatowe, Właściciele gruntów	W ramach zalesiania gruntów prywatnych nieużytków rolnych Starosta wypłaca ekwiwalent za wyłączenie z produkcji rolnej prowadzenie upraw leśnych na gruntach zalesionych na podstawie ustawy o przeznaczeniu gruntów rolniczych systematycznie, co roku dokonuje przekwalifikowania gruntów w ramach programu PROW

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/częściowo
29.	Zalesienie gruntów porolnych na terenach Lasów Państwowych	RDLP	Tak
30.	Wprowadzanie do m.p.z.p. konieczności ochrony gleb klasy I-IV i racjonalnego gospodarowania ich zasobami	Gminy	Realizacja przez Gminę Biłgoraj, Gminę...
31.	Promowanie zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	Gminy, ODR	Realizacja przez ODR (szkolenia uwzględniające z... roślin, ochrony krajobrazu rolniczego i zachowanie... Potok Górny
32.	Promocja programów rolnośrodowiskowych	Gminy, Powiaty, ODR	Realizacja przez ODR (realizacja zobowiązań w... programów rolnośrodowiskowych takich jak: „Ro... „Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków”, genetycznych zwierząt w rolnictwie”, „Zachowanie... roślin w rolnictwie”, „Ochrona gleb i wód”),...
33.	Wspieranie i promocja gospodarstw ekologicznych	Gminy, Powiaty, ODR	Realizacja przez ODR (są to gospodarstwa decy... rolnictwa konwencjonalnego na rolnictwo ekologicz... przejścia na ekologiczną produkcję owoców ja... odbywają się liczne szkolenia promujące ten kie... Potok Górny
34.	Monitoring gleb zgodnie z wymogami prawnymi (w cyklach 5-letnich)	GIOŚ, IUNG w Puławach	Brak realizacji przez IUNG w Pu...
35.	Kontynuacja monitoringu gleb w zakresie odczynu i szkolenia z zakresu potrzeb wapnowania gleb (realizacja programu zmniejszania kwasowości gleb)	GIOŚ, IUNG w Puławach	Brak realizacji przez IUNG w Pu...

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/ częściowo
36.	Kontynuacja monitoringu w zakresie zasobności gleb w fosfor, potas i magnez oraz szkolenia z zakresu znaczenia zasobności gleb dla większości plonów (realizacja programu poprawy zasobności gleb)	GIOŚ, IUNG w Puławach	Brak realizacji przez IUNG w Puławach
37.	Wskazanie w powiatach programów ochrony środowiska terenów przeznaczonych do rekultywacji i ustalenia konieczności jej wykonania	Powiaty	Nie, brak takich terenów
38.	Realizacja „Programu zabezpieczenia wąwozów lessowych przed erozją”	Wojewoda	Realizacja od 2005 r. (zrealizowano ok. 1000 m³)
39.	Rekultywacja składowisk wyłączonych z użytkowania	Gminy, Zarządzający składowiskami	Rekultywacja zakończona w Gminie Biszczka, Gminie Łukowa, Gminie Księżpol, Gminie Turobin, pozostałe w trakcie realizacji
40.	Aktualizacja inwentaryzacji złóż surowców mineralnych z uwzględnieniem elementów ochrony środowiska dla obszarów województwa lubelskiego	Marszałek (Geolog Wojewódzki), Starostowie	Realizacja przez Marszałka w 2012 r., Starosta realizacja w 2015 r.

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/ częściowo
41.	Kontrole w zakresie wykonania postanowień udzielanych koncesji oraz eliminacja nielegalnych eksploatacji	OUG w Lublinie, Marszałek, Starostowie, Prowadzący eksploatację	Tak
42	Ochrona obszarów występowania złóż kopalin przed zagospodarowaniem uniemożliwiającym eksploatację poprzez wprowadzenie do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i m.p.z.p odpowiednich przepisów	Gminy	Realizacja przez Gminę Biłgoraj, Gminę Księżp
43.	Przygotowanie programu wykorzystania wyrobisk po eksploatacji złóż kopalin pospolitych do budowy składowisk (np. odpadów azbestowych)	Marszałek	b.d.
44.	Opracowanie programu ochrony i zagospodarowania obszarów prognostycznych występowania kopalin	Marszałek, Starosta	Brak podstawy prawnej do sporządzenia t
45.	Rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych	Koncesjonariusze	b.d.

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/ częściowo
46.	Współpraca z instytucjami i analiza zjawisk hydrologicznych	RZGW Warszawa	b.d.
47.	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych na ścieki (szamba)	Gmina Potok Górny	W trakcie realizacji
48.	Projekty w zakresie gospodarki wodno-ściekowej realizowane w aglomeracjach 15-100 tys. RLM w zlewni Sanu i Sanny	Aglomeracje: Biłgoraj	Realizacja przez Gminę Biłgoraj w latach 2010-2012 (Lipiny Dolne w latach 2009-2012), Gmina Miasteczko Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Biłgoraju 5 651 911,29 zł w tym dofinansowanie z POIS
49.	Projekty w zakresie gospodarki wodno-ściekowej realizowane w aglomeracjach 2-15 tys. RLM w zlewni Sanu i Sanny	Gminy: Biszczka, Tereszpol, Potok Górny, Łukowa, Frampol, Józefów	Realizacja przez Gminę Biszczka w latach 2009-2012, Tereszpol, Gminę Józefów w latach 2009-2012
50.	Projekty w zakresie gospodarki ściekowej realizowane w pozostałych gminach zlewni Sanu i Sanny	Gminy: Obsza	Realizacja w latach 2014-2015, w kwocie 1633,00 zł Programu Rozwoju Obszarów Wsi
51.	Projekty w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w zlewni Sanu i Sanny	Gminy: Biszczka, Potok Górny	Realizacja przez Gminę Biszczka w latach 2009-2012

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/częściowo
52.	Projekty gminne w zakresie systemów zaopatrzenia w wodę (ujęcia, stacje uzdatniania, sieci wodociągowe) w zlewni Sanu i Sanny	Gminy: Biłgoraj, Tarnogród, Biszczka	Realizacja w Gminie Biłgoraj w 99,02% (pozostały r.); Realizacja przez Gminę Tarnogród w 2010 Gmina Biszczka w trakcie od rok
53.	Projekty w zakresie budowy i modernizacji kanalizacji deszczowej w województwie	Biłgoraj	Rozbudowa i przebudowa kanalizacji deszczowej na odc. od ul. Ogrodowej do Berka J
54.	Budowa zbiornika wodnego Biszczka – Żary	Gmina: Biszczka	Tak
55.	Modernizacje obwałowań rzek wraz z urządzeniami hydrotechnicznymi, usuwanie skutków powodzi Biała Łada, Czarna	WZMiUW w Lublinie, Oddział w Zamościu, Inspektorat w Biłgoraju	Dokonano gruntowej konserwacji rzeki Czarna Łada w km od 0+000 do 3+820 na terenie miejscowości poprzez wykonanie obustronnego ubezpieczenia średnicy 2x20 cm, ścięcia zwisów przy stopie skarpy, usunięcia przymulisk z wbudowaniem w skarpy, u biowłókninie warstwie humusu z obs
56.	Melioracje użytków rolnych Gm. Potok Górny, Tarnogród	WZMiUW w Lublinie, Oddział w Zamościu, Inspektorat w Biłgoraju	Nie
57.	Inwestycje związane z melioracjami podstawowymi i szczegółowymi	WZMiUW w Lublinie, Oddział w Zamościu, Inspektorat w Biłgoraju	Dokonano odbudowy rzeki Pasternik na odcinku 2 do 4+077 na terenie miejscowości Różaniec I Gm Potok Mucha na odcinku 5750 mb t.j. w km od 0+ miejscowości Łukowa Gmina Łukowa, poprzez podłużnego i poprzecznego oraz układu poz
58	Budowa zbiorników retencyjnych w gminach	Gminy: m.in. Biłgoraj	Realizacja przez Gminę Józefów w latach 2009-20 finansowania budżet gminy, śro

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/częściowo
59.	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w przedsiębiorstwach województwa lubelskiego	Podmioty gospodarcze województwa	b.d.
60.	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie sposobów zmniejszania zużycia energii i ciepła, korzystanie z transportu zbiorowego, itp.	Gminy, Powiaty, POE	Realizacja przez Powiat, Gminę Biłgoraj, Gminę Aleksandrów, Gmina Tarnogród, Gminę...
61.	Monitoring jakości powietrza	WIOŚ w Lublinie, WSSE, PSSE	Tak
62.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i innych obiektów komunalnych	Gminy, Powiaty, Szpitale Powiatowe, Szkoły	Zrealizowano przez Powiat, Gminę Łukowa, Gminę Frampol, Gminę Biłgoraj, Gminę Biszczka, Gminę Księżpol, Gminę Obsza, Gminę Tarnogród
63.	Stworzenie bazy danych o jakości powietrza w gminach	Gminy	Zrealizowano przez Gminę Biłgoraj
64.	Modernizacja kotłowni w budynkach użyteczności publicznej (likwidacja kotłowni węglowych) oraz budowa nowych systemów grzewczych z wykorzystaniem technologii przyjaznych środowisku	Gminy, Powiaty, Zakład Opieki Zdrowotnej, Parafie itp.	Realizacja przez Powiat, Gminę Łukowa, Gminę Frampol, Gminę Biłgoraj, Gminę Biszczka,
65.	Budowa obwodnicy Biłgoraja (południowa)	Miasto Biłgoraj	Tak
66.	Budowa obwodnicy Biłgoraja (północna)	Miasto Biłgoraj	Tak, zrealizowano w 2014 r. Wartość zadania w tym zakresie dofinansowanie z PRO PW w wy...

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/ częściowo
67.	Obwodnica Frampola	GDDKiA w Warszawie	Tak
68.	Zainstalowanie cyklofiltrów ograniczających emisję pyłów do poziomu 100mg/m3 (m. Biłgoraj)	Biłgorajskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w organizacji	Zrealizowano w 2015 r. przez Gminę Miasto Biłgoraj 1 443 000 zł; pożyczka WFOŚiGW w w
69.	Budowa 2 kotłów na biomasę o mocy 5 MW każdy (gm. Biszczka, m. Biłgoraj)		-
70.	Kontynuowanie kontroli przestrzegania dopuszczalnej emisji hałasu z obiektów działalności gospodarczej i przemysłowej	WIOŚ Lublin	Tak
71.	Wprowadzanie stref wolnych od ruchu w centrach	Gminy	Nie
72.	Egzekwowanie ograniczeń prędkości ruchu na terenach zabudowanych	Policja	Tak
73.	Wprowadzanie do m.p.z.p. zapisów sprzyjających ograniczenia zagrożenia hałasem (rozgraniczenie terenów o zróżnicowanej funkcji)	Gminy	Realizacja przez Gminę Potok Górny,
74.	Monitoring hałasu emitowanego przez zakłady	Przedsiębiorstwa	b.d.

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/częściowo
75.	Montaż urządzeń redukujących emisję hałasu do środowiska w obiektach przemysłowych i usługowych	Przedsiębiorstwa	b.d.
76.	Budowa obwodnic miast wraz z zabezpieczeniami akustycznymi	GDDiK, WZD, Gminy	Tak (ekrany akustyczne)
77.	Realizacja zabezpieczeń akustycznych (ekrany akustyczne, wały ziemne) na obszarach wzmożonego ruchu komunikacyjnego	Zarządzający droga, samorządy	Realizacja przez Gminę Biłgoraj
78.	Realizacja zabezpieczeń akustycznych	Zarządzający droga, samorządy	Realizacja przez Gminę Biłgoraj
79.	Prowadzenie cyklicznych badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych oraz prowadzenie rejestru o terenach na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (art. 124 Ustawy POŚ)	WIOŚ Lublin	Tak
80.	Inwentaryzacja i kontrola źródeł emisji pól elektromagnetycznych	Prowadzący instalacje, użytkownicy urządzeń	Tak

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/ częściowo
81.	Wprowadzenie do m.p.z.p. zapisów dotyczących pól elektromagnetycznych (w tym zasad lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne z uwzgl. walorów krajobrazowych, wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania terenu na którym występuje przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	Gminy	Realizacja przez Gminę Potok Górny, (...)
82.	Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków, w tym modernizacja instalacji mogących powodować poważne awarie przemysłowe	Starostowie, Przedsiębiorstwa	Brak takich zdarzeń
83.	Doposażanie jednostek PSP w sprzęt specjalistyczny z zakresu ratownictwa chemicznego	KW PSP, KP PSP, samorządy	Powiat Biłgorajski uczestniczył finansowo w realizacji projektu „Zapobieganie i likwidacja skutków katastrof i zdarzeń bezpieczeństwa chemiczno-ekologicznego na obszarze Puszczy Solskiej i Roztocza, wspólnie z powiatami tomaszowski i zamojski”, „Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego i czynnikiem wzmocnienia zdolności Państwowej Straży Pożarnej do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych w przypadku zagrożeń naturalnych i poważnych awarii na terenie (...)

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/częściowo
84.	Bieżący nadzór nad zakładami zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZDR,ZZR) oraz aktualizacja rejestru tych zakładów	KW PSP, KP PSP, WIOŚ	Tak
85.	Wyznaczanie miejsc postoju samochodów przewożących materiały niebezpieczne	Wojewoda, samorządy lokalne	Brak takiej potrzeby. Zgodnie z Ustawą z dnia 20 Drogowym zawarto umowę na usuwanie
86.	Opracowanie zewnętrznych planów operacyjnych i ich aktualizacja	KW PSP	KP PSP w Biłgoraju co rok opracowuje p
87.	Analiza i przeciwczenie realizacji zewnętrznych planów operacyjnych (raz na 3 lata) celem ich aktualizacji	KW PSP	Tak
88.	Informowanie i ostrzeganie społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii	Wojewoda, KW	-
89.	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	Gminy, Wojewoda, Zarządcy dróg	Realizacja przez Gminę Potok Górny,
90.	Uwzględnienia lokalizacji ZDR i ZZR w m.p.z.p.	Gminy	Realizacja przez Gminę Biłg

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/częściowo
91.	Usuwanie skutków awarii w przypadku nie ustalenia sprawcy	Starosta	Brak wniosków
92.	Edukacja ekologiczna realizowana w przedszkolach i szkołach (programy ekologiczne, konkursy, olimpiady)	Szkoły Przedszkola, Gminy, Powiaty	Tak
93.	Edukacja ekologiczna realizowana poprzez: kampanie informacyjno-edukacyjną, imprezy o tematyce ekologicznej, konferencje, konkursy, zajęcia pozalekcyjne	Powiaty, media OSP, LODR, Stowarzyszenia, LFOŚN, LOP, Komunalne Związki Gmin i inne	Tak
94.	Warsztaty terenowe dla nauczycieli przedmiotów przyrodniczych	Towarzystwo Wiedzy Powszechnej w Lublinie	-
95.	Wydawanie folderów o tematyce ekologicznej, zakup literatury, przewodniki, albumy, informatory publikacje poświęcone przyrodzie, biuletyny materiały pokonferencyjne itp.	Towarzystwa dla Natury i Człowieka RDPL, PAN, oddział Lublin, PZŁ, PTTK, PK, PN, Powiat	-
96.	Rozbudowa ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych wykonanie tablic informacyjnych w PK i na szlakach turystycznych	Gminy, Powiaty, LODR	Realizacja przez Powiat (w 2009 r. wykonano rowerowym przez Płaskowyż Tarnogrodzki – Księ Potok Górny oznaczyła Szlak Zaborszczyzny), Biłgoraj, Gminę Biszcza, Gminę

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Realizacja tak/nie/ częściowo
97.	Szkolenie rolników w zakresie stosowania środków ochrony roślin, zasad KDPR	Lubelska Izba Rolnicza w Lublinie, ODR, Inspekcja Ochrony Roślin	-
98.	Umieszczenie na stronach www. Urzędu Marszałkowskiego, Starostw Powiatowych i urzędów gmin/miast programów ochrony środowiska i planów gospodarki odpadami	Marszałek, Starostowie, Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie	Tak
99.	Szkolenia urzędników w zakresie ochrony środowiska oraz rolników w zakresie zasad KDPR	Wojewoda, Marszałek, UG/UM, ODR, Lubelska Izba Rolnicza	Nie

3.2. Zadania własne gmin Powiatu Biłgorajskiego (tabela nr 2)

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Nakłady f
Gmina Aleksandrów			
1.	Remont stacji uzdatniania wody w Aleksandrowie	-	-
2.	Remont oczyszczalni ścieków w Aleksandrowie	-	-
3.	Rozbudowa sieci wodociągowej w Aleksandrowie o nowe osiedla mieszkaniowe	-	-
4.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w Aleksandrowie o nowe osiedla mieszkaniowe	-	-

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Nakłady f
Gmina Aleksandrów			
5.	Budowa zbiornika wodnego dużej retencji w Aleksandrowie	-	-
6.	Remont drogi dojazdowej na Bukowiec	2015	218 8 40 00
7.	Remont drogi dojazdowej na Margole	2016	81 15
8.	Remont drogi dojazdowej w Aleksandrowie Czwartym w drugiej linii zabudowy	-	-
9.	Budowa chodnika dla pieszych wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 853 relacji Nowy Majdan – Tomaszów Lubelski po stronie prawej	-	-
10.	Budowa zatoki parkingowej przy Szkole Podstawowej w Aleksandrowie, przy Remizie OSP w Aleksandrowie Drugim oraz przy Ośrodku Zdrowia w Aleksandrowie	-	-
11.	Budowa mini boisk do piłki nożnej przy Gimnazjum w Aleksandrowie i przy Szkole Podstawowej w Aleksandrowie	-	-
12.	Budowa gminnego stadionu sportowego w Aleksandrowie Drugim	-	-
13.	Budowa przedszkola w Aleksandrowie Pierwszym i Aleksandrowie Czwartym	-	-
14.	Zagospodarowanie placu przy Urzędzie Gminy z przeznaczeniem na targowisko	-	-
15.	Rozbudowa Ośrodka Zdrowia w Aleksandrowie	2015 2016	296 6 298 9
16.	Budowa oświetlenia ulicznego w Aleksandrowie przy ul. Słonecznej i przy ulicy Wesołej	-	-
17.	Budowa sieci wodociągowej w m. Aleksandrów ul. Słoneczna	2015	10 16
18.	Budowa sieci wodociągowej w m. Aleksandrów Drugi (druga linia zabudowy)	2015	34 38
19.	Budowa sieci wodociągowej w m. Aleksandrów ul. Wesoła	2015	90 70
20.	Budowa sieci wodociągowej w m. Margole	2016	81 15

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Nakłady fi
Gmina Biłgoraj			
1.	Budowa drogi gminnej Nr 109226 L Edwardów – Biłgoraj, Różnówka Stawy (dł. ok. 3 km)	Realizacja w latach 2015-2017	-
2.	Budowa drogi gminnej Nr 109228 L Dereźnia Podlesie – ul. Spokojna (dł. ok. 1,7 km)	Zrealizowano odc. 614 mb. W latach 2016-2017, pozostało do realizacji 1100 mb.	-
3.	Budowa drogi gminnej Nr 109227 L Dereźnia Solska – Okrągłe (dł. ok. 1 km)	Przesunięto na lata 2018-2020	-
4.	Przebudowa drogi gminnej w Woli Dużej (dł. ok. 3 km)	wykonano	-
5.	Współfinansowanie zadań budowy, przebudowy remontów dróg powiatowych na terenie gminy Biłgoraj	ciągle	-
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Sól i Kolonia Sól	2009-2010	-
7.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Podlesie i Okrągłe	2009-2010	-
8.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Dąbrowica, Zagrody Dąbrowickie i Kolonia Sól	2009-2013	-
9.	Przebudowa systemu zaopatrzenia w wodę m. Sól, Nowy Bidaczów, Stary Bidaczów	2009-2010	-
10.	Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Gromada	2009-2015	-
11.	Budowa infrastruktury technicznej w osiedlu budownictwa mieszkaniowo – rekreacyjnego w m. Nadrzeczce	2009-2011	-
12.	Przygotowanie terenów inwestycyjnych w m. Gromada – zakup gruntów	ciągle	-
13.	Budowa przystani kajakowej wraz z towarzyszącą infrastrukturą w Nowym Bidaczowie	ciągle	-
14.	Budowa zespołu obiektów sportowych Korytkowie Dużym	2009-2013	-

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Nakłady fi
Gmina Biłgoraj			
15.	Modernizacja stadionu wiejskiego w Soli	2009-2010	-
16.	Budowa stadionu wiejskiego w Gromadzie	W trakcie	-
17.	Budowa zespołu boisk sportowych w Bukowej	W trakcie	-
18.	Budowa zespołu boisk sportowych w Dąbrowicy	2009-2010	-
19.	Budowa Sali gimnastycznej przy ZSPiG w Gromadzie	2009-2010	-
20.	Nadbudowa i rozbudowa budynku oddziału „0” przy ZSPiG w Gromadzie	2009	-
Gmina Biszczka			
Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Nakłady fi
1.	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją wsi Gózd Lipiński	2013-2014	370
2.	Budowa kanalizacji w Bukowie	-	-
3.	Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją w Woli Kulońskiej	-	-
4.	Budowa oczyszczalni przyzagrodowych w Suszce	Ujęte w poz. 19 (projekty w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków)	-
5.	Budowa drogi gminnej Nr 109409 L w Bukowinie II kol. Wsch.	2010	94

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Nakłady fi
Gmina Biszczka			
6.	Budowa chodnika przy drodze powiatowej Nr 2936L w Biszczy	Część	44
7.	Budowa drogi gminnej Nr 109383 L w Biszczy	2011	117
8.	Budowa drogi gminnej Nr 109396 L w Bukowinie	2009-2016	163
9.	Budowa chodnika przy drodze powiatowej Nr 2940L Biszczka I	-	-
10.	Budowa chodnika przy drodze powiatowej Nr 2938L do os. Biszczka I	-	-
10.	Budowa drogi powiatowej Nr 2936 L Luchów-Bidaczów	2016	246
11.	Budowa drogi gminnej Nr 109386 L Biszczka II Borki	2013	64
12.	Droga powiatowa do Budziarzy Nr 2932 L	-	-
13.	Budowa traktów pieszych i ścieżek rowerowych w Gm. Biszczka	-	-
14.	Budowa chodników, parkingów gmina Biszczka	2009-2016	60
15.	Termomodernizacja SZ.P. w Bukowinie	-	-
16.	Termomodernizacja i rozbudowa SZS w Biszczy	2013-2014	267
17.	Budowa zbiornika wodnego Biszczka –Żary II etap	-	-
18.	Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika	2009-2016	369
19.	Promocja terenów rekreacyjno – wypoczynkowych gminy Biszczka	2009-2016	25

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Nakłady finansowe
Gmina Frampol			
1.	Zagospodarowanie terenu zalewu we Frampolu	2010-2011	35000
2.	Budowa ścieżek i tras spacerowych i rowerowych	2009-2010	20000
3.	Kompleksowa modernizacja rynku we Frampolu	2009-2010	30000
Gmina Goraj			
1.	Budowa oczyszczalni ścieków w m. Goraj	2008-2013	328905 zł netto
2.	Odnowa centrum w m. Goraj	2010	54000 zł netto
3.	Wyznaczanie terenów pod farmy wiatrowe w Gm. Goraj wg. Programu Gospodarki Wodnej Woj. Lub.	2009	120000
4.	„Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w Goraju poprzez budowę kanalizacji etap II oraz wymianę sieci wodociągowej etap I”- budowa sieci kanalizacyjnej na ul. Rolnej i ul. Frampolskiej.	2015	309211,25
5.	„Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w Goraju poprzez budowę kanalizacji etap II oraz wymianę sieci wodociągowej etap I”-wymiana sieci wodociągowej.	2015	465649,39
6.	„Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Hosznia Abramowska i Majdan Abramowski”	2015	108260

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Nakłady finansowe
Gmina Księżpol			
1.	Budowa oczyszczalni ścieków w Zaniach i kanalizacji sanitarnej w m. Majdan Stary, Majdan Nowy, Rogale, Króle, Markowicze, Gliny, Zanie	-	-
2.	Budowa oczyszczalni ścieków w Płusach i kanalizacji sanitarnej w m. Korchów Pierwszy, Korchów Drugi, Płusy	2011	8 419,4
3.	Modernizacja Stacji Ujęcia Wody w Markowiczach	-	-
4.	Przebudowa starego budynku szkoły w Rakówce na potrzeby sali gimnastycznej wraz z przebudową kotłowni	2015	2 146,3
5.	Remont Szkoły Podstawowej w Korchowiu Pierwszym wraz z przebudową drogi	-	-
6.	Remont Szkoły Podstawowej przy Zespole Szkół w Majdanie Starym wraz z budową boisk sportowych	2015	261,99
Gmina Łukowa			
1	Modernizacja instalacji grzewczych – modernizacja kotłowni w m. Osuchy	Nie zrealizowano	-
2	Modernizacja i budowa dróg gminnych	Zrealizowano	-
3	Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Podsośnina, Pisklaki, Szostaki, Osuchy, wraz z siecią kanalizacji sanitarnej	Nie zrealizowano	-
4	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w m. Łukowa i Chmielek o zabudowie rozproszonej	Nie zrealizowano	-

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Gmina Obsza				
Lp.	Opis przedsięwzięcia		Okres realizacji	Nakłady fina
1.	Budowa kanalizacji i przepompowni na terenie gminy Obsza	„Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami i przepompowniami w miejscowości Babice – Dobrozy – Olchowiec – Zamch – III Etap Dobrozy – Olchowiec (od pkt nr 211 do pkt nr 313)	2009-2016	1633,94
2.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków	-	-	-
3.	Budowa i remont dróg gminy Obsza	Budowa drogi gminnej nr 109555L Wola Obszańska – Kolonia (odc. o dł. 200 m)	2.12.2015-30.12.2015	68,136
		Budowa drogi gminnej nr 109555L Wola Obszańska – Kolonia (odc. o dł. 27 m)	4.01.2016-15.02.2016	8,069
4.	Remont dróg transportu rolnego na terenie gminy Obsza	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Obsza	7.07.2015-31.08.2015	62,040
		Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Obsza	1.08.2016-30.09.2016	12,135
5.	Rozbudowa chodników i parkingów w gminie Obsza	-	-	-
6.	Gazyfikacja gminy Obsza	-	-	-

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Nakłady fina
Gmina Tarnogród			
1.	Remont stacji wodociągowej wraz z modernizacją sieci uzdatniania wody w Tarnogrodzie ul. Przed. Płuskie	2019-2012	152.739,
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Tarnogrodzie	2014-2015	103.986.
3.	Budowa kanalizacji sanitarnej Etap I Różaniec I Zadanie IV	2009	436.044.
4.	Budowa kanalizacji sanitarnej Etap I Różaniec I, zadanie 5	2010-2011	482.364.
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej Etap II w m. Różaniec	2013-2014	2.207.835
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej Etap II w m. Wola Różaniecka	2016	103.134.
7.	Remont stacji wodociągowej wraz z modernizacją stacji uzdatniania wody w Tarnogrodzie przy ul Biłgorajskiej	2009	1 462.705
8.	Zespół dróg gminnych łączących drogi woj.	2010-2015	1.111.378
9.	Modernizacja drogi gminnej Różaniec- Jamieńszczyzna	2010-2012	214.104.
10.	Budowa drogi Luchów Dolny- Kolonia	2011-2015	941.204.
11.	Budowa drogi kol Wola Różaniecka	2012-2016	187.361.
12.	Budowa drogi do pól w Tarnogrodzie	2011-2015	554.034.
13.	Budowa i podbudowa dróg gminnych Tarnogród Przed Płuskie Brama Korchowa	2010-2014	3.353.370
14.	Rewitalizacja Rynku w Tarnogrodzie	2011	780.077.

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Nakłady finansowe
Gmina Tarnogród			
15.	Modernizacja wnętrza TOK w Tarnogrodzie	2013	62.639.000
16.	Przebudowa stadionu sportowego wraz z zagospodarowaniem terenów przyległych na cele rekreacyjno-sportowe w Tarnogrodzie	2011-2014	767.521.000
17.	Urządzenie terenu rekreacyjnego przy Szkole Podstawowej w Tarnogrodzie- boisko i plac zabaw	2009	563.767.000
18.	Odnawialne źródła energii (kolektory)	2014	4.050.342.000
Gmina Turobin			
1.	Obudowa drogi gminnej w Przedmieściu i odbudowa dróg w Turobinie	2009	-
2.	Odbudowa dróg (ulic) w Turobinie	2009	-
3.	Budowa sali gimnastycznej w Czernięcinie Głównym	-	-
4.	Budowa hali sportowej w Turobinie	-	-
Gmina Miasto Biłgoraj			
1.	Budowa dróg w os. Batorego II ul. Dąbrówki, ul. Królowej Bony, ul. Królowej Jadwigi	Nie zrealizowano	
2.	Budowa dróg os. Sportowa os. Sitarska Kępy	Budowa ul. Poniatowskiego etap I	2 982 295 zł dofinansowanie w wys. 1 491 147 zł
		Budowa ul. Poniatowskiego etap II	3 371 455 zł dofinansowanie WL w wys. 2 234 286 zł

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Planowane nakłady finansowe
	Budowa ul. Rutkiewicz i Walasiewiczówny	2012	205 847
3.	Budowa ul. Szwajcarskiej (zrealizowano wraz z ulicami: Grota-Roweckiego, Żegoty, Witosa i łącznikiem Matejki z al. Jana Pawła II)	2015	412 634
4.	Drogi gminne w rejonie ul. Polnej, ul. Wiśniowa, ul. Gałczyńskiego, ul. Asnyka, ul. Staffa, ul. Fredry, ul. Andersa, ul. Słowicza, ul. Makowa, ul. Jaśminowa	Nie zrealizowano	-
5.	Drogi gminne w os. Piaski, ul. Radzika, ul. Armii Krajowej	2009	1 112 576 zł, dofinansowanie z budżetu państwa w wys. 937 200 zł
6.	Budowa ul. Andersa i bocznych ul. Armii Krajowej – PT Lazurowa, Południowa Błękitna	2010	2 783 500, w tym dofinansowanie z budżetu państwa 1 391 750 zł
7.	Budowa ul. Grota – Roweckiego i Rychtera „Żegoty”	Wyszczególniono w pkt 3	
8.	Budowa ul. Bojarskiej	Nie zrealizowano	
9.	Budowa ul. Parkowej od ul. Korczaka do ul. Makowej	Nie zrealizowano	
10.	Budowa ul. Steglińskiego – „Corda”	Nie zrealizowano	
11.	Budowa ul. Matejki pomiędzy ul. Leśmiana i ul. Kossaków	Nie zrealizowano	
12.	Budowa ul. Baczyńskiego i ul. Borowskiego	Nie zrealizowano	

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia		Okres realizacji	Planowane nakłady finansowe
13.	Budowa ul. Jagiełły wraz z parkingami		Nie zrealizowano	
14.	Budowa ul. Godebskiego wraz z oświetleniem		-	417 331
15.	Połączenie ul. Cegielnianej z ul. 3-go Maja I etap		-	418 000
16.	Przebudowa ul. Targowej		2012	2 617 137 zł 719 743 dofinansowanie
17.	Budowa połączenia ul. Targowej z ul. Lubelską (przy moście)		Nie zrealizowano	
18.	Budowa chodnika w ul. I Armii Wojska Polskiego		2015	20 000
19.	Budowa chodnika w ul. Sienkiewicza		Nie zrealizowano	
20.	Chodnik w ul. Targowej od ul. Lubelskiej do starego kortu		Nie zrealizowano	
21.	Parking przy Przedszkolu Nr 1		2009	90 000
22.	Budowa ul. Kolberga od ul. 11-go Listopada do ul. Sitarskiej		Nie zrealizowano	
23.	Budowa ul. Korczaka pomiędzy ul. Parkową i ul. Polną		Nie zrealizowano	
24.	Chodnik przy Al. 400 – lecia od ul. Kochanowskiego do ul. Leśnej wraz z zatoką postojową przy Przedszkolu	Chodnik przy al. 400-lecia wraz z zatoką postojową	2009	183 641

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Okres realizacji	Planowane nakłady finansowe
	Budowa Al. 400-lecia z chodnikiem i kanalizacja deszczową		680 000
25.	Budowa parkingu przy ul. Nadstawnej naprzeciw Zagrody Sitarskiej	Zadanie zrealizowane przez ZDP Biłgoraj	
26.	Remont chodnika przy ul. Monte Cassino od ul. Komarowskiego do ul. Cichej	2009	23 732
27.	Modernizacja ul. Zamojskiej (I etap) do ul. 3-go Maja do ul. Długiej	zadanie zrealizowane przez ZDW Lublin	
28.	Budowa chodnika przy ul. Lubelskiej do ul. Janowskiej do ul. Jana Pawła II	zadanie zrealizowane przez ZDW Lublin	
29.	Kanalizacja sanitarna w ul. Szewskiej i ul. Widok		28 800
30.	Remont budynku Żłobka Samorządowego NR 1	2012	198 824
31.	Budowa boiska sportowego w ramach programu „Boisko boisko” SZ.P.Nr 1		875 678 zł w dofinansowanie PZU w wys. 3
32.	Budowa boiska sportowego w ramach programu „Budowa wielofunkcyjnych boisk sportowych ogólnodostępnych dla dzieci i młodzieży MZSz”		564 915 zł w dofinansowanie w wys. 200 0

Źródło: Opracowano na podstawie informacji przekazanych przez Gminy Powiatu Biłgorajskiego.

3.3. Infrastruktura w gminach Powiatu Biłgorajskiego wg stanu na 2016 r. (tabela nr 3)

Gmina	Sieć wodociągowa (km), ilość przyłączy (szt.)	Sieć kanalizacyjna (km), ilość przyłączy	Sieć gazowa (km), ilość przyłączy	% gosp. mających wodociąg
Aleksandrów	65,46 km 706 szt.	67,87 km 675 szt.	-	98,8
Biłgoraj	150,5 km 3402 szt.	123,5 km 2030 szt.	44,86 km 582 szt.	97
Miasto Biłgoraj	88,7 km 4718 szt.	103,7 km 4271 szt.	85,79 km 3074 szt.	99,9
Biszcza	76,70 km 1014 szt.	38,45 km 560 szt.	18,296 km 18 szt.	99
Frampol	120,5 km 1928 szt.	10 km 406 szt.	12 km 319 szt.	92
Goraj	50,90 km 965 szt.	5,52 km 168 szt.	-	96,58

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Gmina	Sieć wodociągowa (km), ilość przyłączy (szt.)	Sieć kanalizacyjna (km), ilość przyłączy	Sieć gazowa (km), ilość przyłączy	% gosp. mających wodociąg
Józefów	65,9 km 1849 szt.	15,9 km 510 szt.	59,436 km 1271 szt.	99
Księżpol	140,76 km 1751 szt.	36,94 km, 594 szt.	31,651 km 425 szt.	99
Łukowa	39,21 km 948 szt.	39,76 km 761 szt.	0	95
Obsza	47,50 km 1021 szt.	48,00 km 623 szt.	0,0 km	99,5
Potok Górny	63,3 km 1285 szt.	59,44 km 1085 szt.	65,884 km 1149 szt.	100
Tarnogród	52,8 km 160 szt.	37,2 km 914 szt.	113,2 km 1359 szt.	93

Źródło: Opracowano na podstawie informacji przekazanych przez Gminy Powiatu Biłgorajskiego.

Tabela 4. Działania wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnej.

Gmina Aleksandrów	
1.	Rozbudowa ośrodka zdrowia- 2015 r. koszt- 296 601,83, środki własne -2016 r. koszt-298 995,91, środki własne
Miasto Biłgoraj	
Nie podejmowano żadnych działań	
Gmina Biłgoraj	
1.	Termomodernizacja gminnych obiektów użyteczności publicznej
1.a	Termomodernizacja obiektu Szkoły Podstawowej i remizy-świetlicy w Starym Bidaczowie- zrealizowano.
1.b	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Woli Dereźniańskiej- zrealizowano.
1.c	Rozbudowa budynku remizo-świetlicy w m. Nadrzecze- złożony został wniosek o dofinansowanie w ramach RPO WL 2014-2020
2.	Modernizacja komunalnej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz gospodarki odpadami.
2.a	Budowa systemu kanalizacji sanitarnej- w trakcie opracowania jest dokumentacja techniczna na budowę kanalizacji w kolejnych miejscowościach. Złożone zostały wnioski o dofinansowanie na budowę kanalizacji m.in. w ramach PROW 2014-2020 i PL-BY-UA 2014- 2020
3.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających w wyniku użytkowania obiektów mieszkalnych
3.a	Rozwój systemów zaopatrzenia w energię zmniejszających występowanie „niskiej emisji” w sektorze mieszkalnym- podpisana została umowa o dofinansowanie w ramach RPO WL 2014-2020 na montaż 127 szt. kotłów c.o. na biomasę w budynkach prywatnych.
3.b	Przygotowanie ciepłej wody użytkowej za pomocą alternatywnych sposobów pozyskania- kolektory słoneczne- podpisana została umowa o dofinansowanie w ramach RPO WL 2014-2020 na montaż 446 szt. zestawów solarnych służących przygotowaniu c.w.u.
4.	Modernizacja oraz budowa dróg lokalnych
4.a	Budowa drogi gminnej nr 109236L-w trakcie realizacji
4.b	Budowa drogi gminnej w miejscowości Gromada- zrealizowano etap II inwestycji
4.c	Budowa drogi powiatowej nr 2923L- zadanie zrealizowane
4.d	Budowa obwodnicy zachodniej miasta Biłgoraj- dokumentacja techniczna w trakcie opracowania
4.e	Budowa i przebudowa drogi gminnej nr 109226L Różnówka Stawy- Edwardów- zadanie w trakcie realizacji

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

Gmina Frampol	
1.	Przebudowa fragmentu drogi powiatowej nr. 2911L przebiegającej przez miejscowość Radzięcin do granicy z gminą Goraj
2.	Budowa stadionu we Frampolu, w roku 2016 rozpoczęto pierwszy etap przebudowy boiska sportowego KS Włókniarz.
Gmina Turobin	
Nie podjęto żadnych działań	
Gmina Tarnogród	
1.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.
2.	Modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
3.	Modernizacja oświetlenia ulic.
4.	Przygotowania ciepłej wody użytkowej za pomocą alternatywnych sposobów pozyskania energii.
5.	Modernizacja oraz budowa dróg lokalnych.
Gmina Biszczka	
1.	Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy Biszczka.
2.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Bukowinie
3.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Goździe Lipińskim.
4.	Poprawa dostępności do infrastruktury kultury w gminie Biszczka poprzez przebudowę i modernizację Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji.
5.	Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w m. Biszczka.
6.	Remont stacji uzdatniania wody w m. Wólka Biska, remont stacji uzdatniania wody w Biszczka- Bukowina, budowa systemu wodociągowego Wólka Biska- Biszczka, budowa pompowni sieciowej istniejącej sieci wodociągowej, budowa systemu wodociągowego w m. Biszczka oraz część zadań już zrealizowano.
7.	Przebudowa drogi Nr 2936L.
8.	Budowa łącznika drogi nr. 2939L z droga Nr 109396L.
Gmina Goraj	
1.	Przebudowa drogi powiatowej 2810L w Goraju.
2.	Przebudowa ulicy Szczepreskiej i Cmentarnej w Goraju.
3.	Wykonanie projektu termomodernizacji budynku Urzędu Gminy w Goraju oraz złożenie wniosku o dofinansowanie.
4.	Złożenie wniosku o dofinansowanie montażu kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych na budynkach prywatnych.
Gmina Józefów	
1.	Opracowanie planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Józefów - 2015 r.
2.	Projekt OZE w gminie Józefów- instalacje solarne i kotły na biomasę dla budynków mieszkalnych, planowane do realizacji.

3.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.
Gmina Łukowa	
1.	W 2016 r. złożono wniosek o dofinansowanie OZE (RPO WL 4.1 W sprawie wykorzystania OZE) dostawy i montażu 685 kolektorów słonecznych oraz 82 pieców na biomasę
Gmina Księżpol	
Gmina nie podjęła działań wynikających z planu gospodarki niskoemisyjnej	
Gmina Obsza	
bd	
Potok Górny	
bd	
Gmina Tereszpol	
Brak działań	

3.4. Ochrona powietrza atmosferycznego

Głównym celem z zakresu ochrony powietrza wyznaczonym w Programie Ochrony Środowiska była zmiana nośników energii na bardziej ekologiczne, modernizacja dróg i termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. Wykaz zadań zrealizowanych z tego zakresu przedstawiają powyższe tabele.

Istotny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego Powiatu Biłgorajskiego ma również rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej i stopień przestrzegania przez podmioty korzystające ze środowiska warunków określonych w pozwoleniach. Na terenie Powiatu Biłgorajskiego występują liczne zakłady produkcyjne, które emitują różne zanieczyszczenia m.in. zanieczyszczenia z energetycznego spalania paliw i zanieczyszczenia technologiczne. W celu ograniczenia zanieczyszczania powietrza zakłady te wyposażone są w urządzenia ochrony powietrza. Są to mechaniczne urządzenia odpylające zamontowane za poszczególnymi kotłami.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Zamościu, jako organ powołany do kontroli podmiotów korzystających ze środowiska w 2016 roku skontrolował 1 podmiot eksploatujący instalację energetycznego spalania paliw. Instalacja ta realizuje obowiązki wynikające z przepisów prawa. Zarządzeń pokontrolnych nie wydano.

Z zakresu wprowadzania zanieczyszczeń technologicznych Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Zamościu skontrolował 3 podmioty wykorzystujące produkty zawierające lotne związki organiczne. Jeden z nich prowadzi działalność zgodnie z przepisami ochrony środowiska. Drugi podmiot prowadzący działalność usługową w zakresie malowania oczyszczonych elementów metalowych, z uwagi na fakt prowadzenia działalności w pomieszczeniu do tego nie przystosowanym, podjął decyzję o zakończeniu działalności w kontrolowanym miejscu. Na dzień kontroli stan formalno-prawny wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza z instalacji eksploatowanej przez trzeci podmiot nie wymagał uregulowań prawnych.

Na wniosek o podjęcie interwencji na uciążliwość procesu śrutowania i piaskowania skontrolowano dwa podmioty. Prowadzący działalność usługową polegającą na czyszczeniu elementów i urządzeń metalowych z wykorzystaniem

śrutu stalowego, w wyniku działań kontrolnych, zakończył działalność w czerwcu 2016 roku. Drugi podmiot prowadzi proces piaskowania na wolnym powietrzu pośród gęstej zabudowy mieszkaniowej. Na terenie posesji sąsiada nie stwierdzono zalegania pyłu z piaskowania. Prowadzona działalność nie wymaga uregulowań formalno-prawnych w zakresie korzystania ze środowiska. Podczas kontroli przedsiębiorca poinformował o planowanym przeniesieniu procesu piaskowania do specjalnie przystosowanej do tego celu wiaty usytuowanej w dalszej odległości od zabudowań mieszkalnych. W czasie kontroli stwierdzono, że została postawiona konstrukcja stalowa wiaty oraz słupki ogrodzeniowe od strony sąsiada.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Zamościu skontrolował również Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Oddział w Sanoku Kopalnia Gazu Ziarnego Tarnogród podmiot prowadzący instalację obejmującą jeden z rodzajów działalności wymienionych w zał. do rozporządzenia (WE) 166/2006 PEiR z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu zanieczyszczeń. W związku z tym podmiot obowiązany jest przedkładać sprawozdanie zawierające dane o uwolnionych zanieczyszczeniach oraz transferze odpadów w przypadku przekroczenia określonych progów ilościowych.

Za rok 2015 Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Oddział w Sanoku Kopalnia Gazu Ziarnego Tarnogród, Ośrodek Zbioru Gazu Biszczka-Księżpol nie zgłaszał transferu odpadów w granicach kraju. Określone w cyt. rozporządzeniu progi ilościowe nie zostały przekroczone.

Na podstawie informacji o zakresie korzystania ze środowiska uwolnienie do powietrza metanu w 2015 r. wynosiło 3500,9410 kg. Próg uwolnienia metanu w wysokości 100 000 kg nie został przekroczony.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Zamościu prowadzi również monitoring jakości powietrza. Celem funkcjonowania podsystemu monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji i danych dotyczących poziomów substancji w otaczającym powietrzu oraz wyniki analiz i ocen w zakresie przestrzegania standardów jakości powietrza.

Obowiązek wykonania pomiarów i oceny jakości powietrza wynika z przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska. Ocena za rok 2016 została wykonana w układzie stref, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. Powiat Biłgorajski zgodnie z układem stref znajduje się w strefie lubelskiej (kod strefy PL0602). W rocznej ocenie jakości powietrza w województwie lubelskim, wykorzystane zostały wyniki modelowania stężeń pyłu PM₁₀, PM_{2,5}, B/a/P, SO₂ i NO₂ wykonane na poziomie krajowym.

Kryteriami klasyfikacji stref są:

- poziomy dopuszczalne (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń poziomu dopuszczalnego, określonych dla niektórych zanieczyszczeń),
- poziomy docelowe substancji w powietrzu (z uwzględnieniem dozwolonej liczby przypadków przekroczeń, określonej w odniesieniu do ozonu),
- poziomy celu długoterminowego (dla ozonu).

Zgodnie z art. 89 ust. 1 ustawy POŚ, wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji wyznacza strefy, w których:

1. poziom stężeń przekracza poziom dopuszczalny,

2. poziom stężeń nie przekracza poziomu dopuszczalnego,
3. poziom stężeń przekracza poziom docelowy,
4. poziom stężeń nie przekracza poziomu docelowego,
5. poziom stężeń przekracza poziom celu długoterminowego,
6. poziom stężeń nie przekracza poziomu celu długoterminowego.

Wynikiem oceny dla kryterium ochrony zdrowia i kryterium ochrony roślin, jest określenie klasy strefy dla zanieczyszczenia, którą jest:

klasa A – jeżeli stężenia substancji zanieczyszczającej powietrze na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych bądź poziomów docelowych,

klasa C – jeżeli stężenia substancji zanieczyszczającej powietrze na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny bądź poziomy docelowy,

natomiast dla parametru jakim jest poziom celu długoterminowego ozonu, przewidziane są:

klasa D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,

klasa D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

W dodatkowej klasyfikacji stref dla pyłu PM_{2,5} w oparciu o poziom dopuszczalny dla fazy II, stosowana jest:

klasa A1 – jeżeli nie występuje przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla fazy II,

klasa C1 – jeżeli występuje przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla fazy II.

Oceny poziomów substancji w powietrzu na obszarze województwa lubelskiego dokonano na podstawie zatwierdzonych wyników pomiarów uzyskanych z funkcjonującej w 2016 r. wojewódzkiej sieci pomiarowej, określonej w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska województwa lubelskiego na lata 2016-2020.

O klasie strefy decydowały obszary o najwyższych stężeniach zanieczyszczenia na terenie strefy. Wynikiem rocznej oceny jakości powietrza jest określenie klasy strefy dla danego zanieczyszczenia, oddzielnie ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ze względu na ochronę roślin. W przypadku zanieczyszczeń, dla których standardy określone są dla dwu parametrów, klasyfikacji dokonano dla każdego z nich, przyjmując stateczną klasę dla zanieczyszczenia według mniej korzystnego parametru.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymogami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza, bądź utrzymania jakości na dotychczasowym poziomie.

Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczeń, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny i margines tolerancji (tabela nr 5)

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
C	powyżej poziomu dopuszczalnego	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych

Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczeń, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy (tabela nr 6)

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu docelowego	brak
C	powyżej poziomu docelowego	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu

Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego (tabela nr 7)

Klasa strefy	Poziom stężeń zanieczyszczenia	Wymagane działania
D₁	nie przekraczający poziomu celu długoterminowego	brak
D₂	powyżej poziomu celu długoterminowego	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

Wyniki klasyfikacji stref przeprowadzonej w ramach rocznej oceny jakości powietrza przedstawiają poniższe tabele.

Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia - klasyfikacja podstawowa (tabela nr 8)

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
		SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	Cd	Ni	BaP	PM2.5
Strefa lubelska	PL0602	A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	C	A

Klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w OR dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (tabela nr 9)

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie		
		SO ₂	NO _x	O ₃
Strefa lubelska	PL0602	A	A	A

Obszary przekroczeń w województwie lubelskim zostały określone w ramach pracy „Wyniki modelowania stężeń PM10, PM2,5, SO2, NO2, B/a/P na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza dla roku 2016” opracowane w 2017 r. na zlecenie GIOŚ przez ATMOTERM S.A.

Strefy zaliczone do klasy C i obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych /docelowych w strefach - ochrona zdrowia (tabela nr 10)

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Kryterium stanowiące podstawę do zakwalifikowania strefy do klasy C - zanieczyszczenie, czas uśredniania	Szacunkowe obszary przekroczeń		
				Miasto, gmina, dzielnica	Obszar w km ²	Liczba mieszkańców
1.	Strefa lubelska	PL0602	PM10-24H	*)	38,95	152418
			B/a/p- rok	**)	1 493,3	727277

**Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.**

*) - obszary położone w Białej Podlaskiej, Międzyrzecu Podlaskim, Łukowie, Parczewie, Lubartowie, Łęcznej, Chełmie, Kraśniku, Janowie Lubelskim, Biłgoraju, Zamościu, Hrubieszowie oraz na terenie gminy Niemce przyległym do Lublina.

***) - obszary zaznaczone na mapie 3.

Na terenie powiatu biłgorajskiego obszar przekroczeń dla pyłu PM10 w roku 2016 był o 74,6% a dla BaP był o 47,2% niższy niż w roku w roku poprzednim.

Strefy zaliczone do klasy D2 i obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu – ochrona środowiska (tabela nr 11)

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Kryterium stanowiące podstawę do zakwalifikowania strefy do klasy D2- zanieczyszczenie, czas uśredniania	Szacunkowe obszary przekroczeń		
				Miasto, gmina, dzielnica	Obszar w km ²	Liczba mieszkańców
1.	Strefa lubelska	PL0602	O ₃ – Max. 8h	obszar strefy	24 975	1 806 024

Strefy zaliczone do klasy D2 i obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu – ochrona roślin (tabela nr 12)

Lp.	Nazwa strefy	Kod strefy	Kryterium stanowiące podstawę do zakwalifikowania strefy do klasy D2 - zanieczyszczenie, czas uśredniania	Szacowane obszary przekroczeń	Obszar w km ²
				Miasto, gmina, dzielnica	
1.	Strefa lubelska	PL0602	AOT40	Obszar strefy	24 975

3.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Monitoring nad jakością wód powierzchniowych sprawuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Zamościu. W celu stworzenia podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniami WIOŚ prowadzi badania wód powierzchniowych.

Podczas kontroli zostały zbadane następujące rzeki :

- Sopot w punkcie pomiarowo-kontrolnym Osuchy była badana w sieci monitoringu operacyjnego. Na podstawie badań stwierdzono dobry stan ekologiczny i chemiczny, natomiast nie stwierdzono zjawiska występowania eutrofizacji. Stan jednolitej części wód określono jako dobry.
- Szum w punkcie pomiarowo-kontrolnym Szostaki była badana w ramach monitoringu operacyjnego oraz monitoringu obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami ze źródeł komunalnych. Wskaźniki fizykochemiczne wspomagające elementy biologiczne oceniono poniżej stanu dobrego. Na tej podstawie stwierdzono umiarkowany stan ekologiczny. Nie stwierdzono zjawiska występowania eutrofizacji. Stan jednolitej części wód określono jako zły.
- Tanew badana była w punkcie pomiarowo-kontrolnym Pisklaki w sieci monitoringu operacyjnego. Prowadzono monitoring obszarów chronionych, przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków. W punkcie pomiarowo - kontrolnym Wólka Biska prowadzono monitoring obszarów zagrożonych eutrofizacją ze źródeł komunalnych. W jednolitej części wód Tanew od Muchy do Łady nie stwierdzono występowania tego zjawiska. Stan chemiczny określono jako dobry. Stan ekologiczny umiarkowany. Stan jednolitej części wód określono jako zły.
- Złota Nitka w punkcie pomiarowo-kontrolnym Pawlichy była badana w ramach monitoringu operacyjnego oraz monitoringu obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami ze źródeł komunalnych. W jednolitej części wód Złota Nitka stwierdzono zjawisko występowania eutrofizacji oraz stan jednolitej części wód określono jako zły.

W związku z utrzymującym się złym stanem wód rzeki Złota Nitka oraz zagrożeniem nie osiągnięcia dobrego stanu wód z perspektywy najbliższych lat, należy podjąć działania mające na celu poprawę jakości wód rzeki Złota Nitka. Należy rozwiązać możliwość rozszerzenia zakresu badań ścieków przez oczyszczalnie w miejscowościach: Księżpol, Tarnogród i Płusy odprowadzających ścieki do rzeki o wskaźniki takie jak azot ogólny i fosfor ogólny. Prowadzenie takich badań dostarczy informacji o jakości wprowadzonych ścieków do rzeki. Zidentyfikowanie presji pozwoli podjąć konkretne działania związane z uporządkowaniem gospodarki komunalnej w tym regionie.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Zamościu na terenie Powiatu Biłgorajskiego skontrolował trzy podmioty: PGK Sp. z o.o. - ujęcie wody przy ul. Targowej w Biłgoraju, Zakład Komunalny

w Tereszpolu - ujęcie wody w Lipowcu, Gminę Biłgoraj - ujęcie wody w Soli. Celem kontroli było sprawdzenie wypełniania wymogów ochrony środowiska w zakresie ochrony zasobów wód podziemnych. Podczas kontroli zwrócono szczególną uwagę na straty wody w sieci.

Kontrolowane podmioty posiadają uregulowany stan formalno-prawny w zakresie poboru wód podziemnych, podczas kontroli w 2016 r nie wymierzono administracyjnych kar pieniężnych. Kontrolowane podmioty realizują na bieżąco obowiązki nałożone w pozwoleniach wodnoprawnych. Wszystkie podmioty eksploatujące ujęcia wód podziemnych zlokalizowane na terenie powiatu znajdujące się w ewidencji WIOŚ Lublin Delegatura Zamość, wywiązują się z obowiązku przekazywania wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska wyników pomiarów ilości pobranych wód.

Jedynie w kilku przypadkach stwierdzono nie dotrzymanie terminu przekazania wyników prowadzonych przez podmioty pomiarów.

W 2016 r Delegatura w Zamościu skontrolowała 7 oczyszczalni, z których odprowadzane są ścieki do wód powierzchniowych lub do ziemi tj. Zakład Gospodarki Komunalnej w Łukowej, oczyszczalnia w Łukowej i Chmielku, Tarnogrodzki Zakład Komunalny - oczyszczalnia w Tarnogrodzie i Różańcu, Zakład Gospodarki Komunalnej w Księżpolu - oczyszczalnia w Płusach, Spółdzielnia Mieszkaniowa Iskierka w Radzięcinie, Zakład Gospodarki Komunalnej w Biszczy - oczyszczalnia w Gózdzie Lipińskim.

Kontrole z zakresu gospodarki ściekowej miały na celu sprawdzenie przestrzegania wymogów z zakresu ochrony przed zanieczyszczeniami wód powierzchniowych. Przeprowadzono kontrole pomiarów mających wpływ na jakość wód poprzez wprowadzenie ścieków bezpośrednio do wód powierzchniowych lub za pośrednictwem rowów melioracyjnych, co jest traktowane jako wprowadzanie ścieków do ziemi.

Według stanu na dzień 31.12.2016 r. na terenie powiatu biłgorajskiego znajdują się 25 oczyszczalni ścieków. Wszystkie podmioty posiadają pozwolenia wodnoprawne na wprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych lub do ziemi, stan techniczny większości kontrolowanych oczyszczalni nie budził zastrzeżeń. Ze wszystkich skontrolowanych obiektów najgorzej wypadła oczyszczalnia w Tarnogrodzie eksploatowana przez Tarnogrodzki Zakład Komunalny Sp. z o.o. Obiekt ten jest przestarzały i wyeksploatowany technicznie. Pobrana w trakcie kontroli próba ścieków odprowadzonych do rzeki wykazała przekroczenia warunków pozwolenia w zakresie stężeń zawiesiny ogólnej, natomiast pozostałe wskaźniki mieściły się na granicy pozwolenia wodnoprawnego. Szczególne utrudnienia pojawiły się w okresach napływu ścieków z firmy BioConcept-Gardenia Sp. z o.o. w okresach skupu owoców.

Dla każdej z 25 oczyszczalni znajdujących się na terenie powiatu biłgorajskiego przeprowadzono kontrole w oparciu o dokumenty, bez wyjazdu w teren. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono naruszeń, wszystkie zobowiązane podmioty przeprowadziły wymagane w ramach automonitoringu badania ścieków. Przesłane wyniki badań spełniały wymagania dotyczące badań automonitoringowych.

*Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Bilgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.*

Natomiast podczas kontroli planowanych w 2 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły: niskiej efektywności pracy oczyszczalni w Tarnogrodzie eksploatowanej przez Tarnogrodzki Zakład Komunalny oraz niewłaściwego postępowania z odpadami wydzielanymi na oczyszczalni w Płusach eksploatowanej przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Księżpolu. W celu usunięcia nieprawidłowości wydano 2 zarządzenia pokontrolne. W przypadku kontroli pozostałych podmiotów nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie eksploatacji posiadanych urządzeń.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.

Wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód w jednolitych częściach wód powierzchniowych, objętych monitoringiem na terenie powiatu biłgorajskiego w 2016 r. (Tabela nr 13)

Nazwa i kod ocenianej jednolitej części wód	Nazwa i kod reprezentatywnego i /lub ppk monitoringu obszarów chronionych	Typ abiotyczny	silnie zmieniona lub sztucznej	Program monitoringu	Klasyfikacja elementów jakości wód							Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych(Tak/Nie) N 2000, MOEU, MORE	STAN WÓD	
					Elementy biologiczne			Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów FCH-SZ			
					Fitobentos(IO)	Makrofity (MIR)	Makrozoobentos (MMI)							
Sopot	Sopot_Osuchy	17	N	MO, Mona, MOEU	0,587	37,33	0,774	II	I	II	II	DOBRY	DOBRY	DOBRY
Szum	Szum_Szostaki	17	N	MO,MOEU	0,567				I	PSD		UMIARKOWANY		ŹŁY
Tanew od Muchy do Łady	Tanew_Pisklaki	19	N	MD,MO, MOna	0,426	31,43	0,794	III	I	II	II	UMIARKOWANY	DOBRY	ŹŁY
	Tanew_Wólka Biska	19	N	MOEU	0,415				I	II	II	UMIARKOWANY	DOBRY	ŹŁY
Złota Nitka	Złota Nitka_Pawlichy	16	N	MO,MOEU	0,262		0,392	IV	I	PSD		SLABY	ŹŁY	ŹŁY

Na obszarze powiatu biłgorajskiego w 2016 roku zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2016-2020” nie prowadzono badań monitoringowych w zakresie wód podziemnych.

Powyższy Program przewiduje, iż na terenie powiatu biłgorajskiego w 2017 r. przeprowadzone będą badania źródeł w miejscowościach: Józefów, Goraj i Hedwiżyn.

3.6. Gospodarka lasami

Według stanu ewidencyjnego gruntów leśnych na dzień 31 grudnia 2016 r. powierzchnia lasów w Powiecie Biłgorajskim wynosi 65 807 ha, co stanowi 39,2 % powierzchni Powiatu, w tym lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa obejmują powierzchnię 31 852 ha.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego w wykazie zadań zaplanowanych do realizacji z zakresu gospodarki lasami wymienia: ochronę lasów, w oparciu o uproszczone planów urządzania lasów, zalesianie gruntów prywatnych oraz pielęgnację drzewostanów.

Ochrona gruntów leśnych realizowana jest w sposób ciągły poprzez sprawowanie nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa.

Aktualnie uproszczony plan urządzenia lasu posiadają gminy: Turobin, Goraj, Tarnogród, Obsza i Potok Górny, Józefów. W 2016 roku pozyskanie drewna wynosiło 21.966,79 m³, dla porównania w 2012 r. pozyskano 30445,00 m³.

Zadania związane z pielęgnacją drzewostanów Starostwo Powiatowe w Biłgoraju realizuje poprzez prowadzenie nadzoru nad odnotowywaniem zagrożeń ze strony szkodników entomofauny leśnej. Wyniki prowadzonych rokrocznie jesiennych poszukiwań szkodników sosny na stałych powierzchniach kontrolnych są przesyłane do Zakładu Ochrony Lasu w Radomiu z powiadomieniem miejscowych nadleśnictw lasów państwowych. Podobnie w okresie przedwiosennym zakładane są z zastosowaniem preparatu „Lasolep” powierzchnie kontaktowe związane z występowaniem szkodnika sosny barczatki sosnowki. W przypadku pojawienia się gąsienic tego gatunku w liczbach krytycznych przeprowadza się ścinę drzew kontrolnych. W 2016 r. nie było potrzeby przeprowadzania ścinki drzew kontrolnych. Starostwo prowadząc nadzór nad lasami dba, by nie dopuszczać do nadmiernej eksploatacji lasów oraz nakazuje w drodze postępowania administracyjnego prowadzenie właściwej i racjonalnej gospodarki leśnej.

W kwestii zalesień Wydział Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Biłgoraju kontynuuje obecnie wypłacanie ekwiwalentów za wyłączenie gruntu z upraw rolnych i prowadzenia upraw leśnych założonych w latach 2001-2003 w ramach ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz.U. z 2001 r. Nr 73, poz. 764 z późn. zm.). Środki finansowe na ten cel przekazywane są przez ARiMR w Warszawie.

Od wiosny 2005 roku Powiatowe Biuro Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Biłgoraju prowadzi realizację zalesień gruntów porolnych na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. z 2003 r. Nr 229 poz. 2273 z późn. zm.).

*Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.*

Wielkość zalesień w latach 2010-2016 (Tabela nr 14)

Gmina	2010	2011	2012	2013-2014	2015-2016	Razem
Aleksandrów	-	-	-	-	-	-
Biłgoraj	-	-	-	-	1,64	1,64
Biłgoraj miasto	-	-	-	-	-	-
Biszcza	-	-	-	3,13	2,31	5,44
Frampol	0,61	-	-	--	0,31	0,92
Goraj	2,6	-	-	6,42	4,38	13,4
Józefów	-	-	-	-	-	-
Księżpol	-	-	-	-	-	-
Łukowa	-	-	-	-	-	-
Obsza	-	-	-	-	-	-
Potok Górny	5,92	7,58	2,91	2,87	5,02	24,3
Tarnogród	1,1	-	-	-	-	-
Tereszpol	-	-	-	-	-	-
Turobin	-	-	0,34	3,67	-	4,01
Razem	10,24	7,58	3,25	16,09	13,66	50,82

3.7. Hałas

Obowiązek pomiarów i oceny stanu akustycznego środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.). Starosta oraz zarządzający drogami, liniami kolejowymi odpowiedzialni są za dokonywanie ocen klimatu akustycznego w formie map akustycznych opracowywanych i aktualizowanych w cyklach 5-letnich.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska został ustawowo zobowiązany do dokonania pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenach nie objętych obowiązkiem opracowywania map akustycznych oraz zgodnie z kompetencjami wynikającymi z ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska do przeprowadzania oceny klimatu akustycznego w skali województwa.

W 2016 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie Delegatura w Zamościu nie prowadziła pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu biłgorajskiego.

WIOŚ informuje również że w „Programie Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020 dla województwa lubelskiego” w 2017 r. nie zostały przewidziane pomiary hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu biłgorajskiego.

3.8. Pola elektromagnetyczne

Obowiązek pomiarów i oceny poziomu pól elektromagnetycznych wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Oceny poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska.

W rozumieniu pola elektromagnetyczne są to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach z zakresu od 0 Hz do 300 GHz, stanowiące promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące.

Punkty pomiarowe, w których wykonuje się badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku rozmieszczone będą równomiernie na terenie województwa, w dostępnych dla ludności miejscowych.

W roku 2016 na terenie powiatu biłgorajskiego pomiary poziomu pola elektromagnetycznego wykonano w punktach pomiarowych: Biłgoraj, osiedle Łąkowa, Turobin, gmina Turobin. Wszystkie pomiary wykazały bardzo niską wartość składowej elektrycznej.

WIOŚ informuje również, iż w 2017 r. na terenie powiatu biłgorajskiego pomiary będą przeprowadzone w punktach pomiarowych Biłgoraj ul. Kościuszki.

WIOŚ Delegatura w Zamościu przeprowadziła na wniosek o podjęcie interwencji kontrolę dwóch operatorów stacji bazowych telefonii komórkowych – P 4 Spółka z o.o. (stacja bazowa w Biłgoraju Nr BIL 3302A) i Orange Polska S.A. Warszawa - (stacja bazowa telefonii komórkowej Nr 2518 w Biłgoraju).

Pierwsza ze stacji jest zlokalizowana w wieży kościoła przy ul. 3-go Maja 1 w Biłgoraju.

Źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są:

- trzy anteny sektorowe 900 MHz współdzielone z 2100 MHz umieszczone w otworach okiennych jednej z wież kościoła na wysokości 23,0 m n.p.t.
- jedna antena radioliniowa 22 GHz zamontowana na wysokości 22,4 m n.p.t.

Realizacja przedsięwzięcia nie wymagała przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Podczas kontroli zostały wykonane pomiary poziomu pól elektromagnetycznych wokół stacji. Wyniki pomiarów wykazały, że w żadnym pionie pomiarowym nie zostały przekroczone wartości dopuszczalne. Najwyższe natężenie pola elektromagnetycznego o wartości 1,35 V/m stwierdzono w jednym punkcie pomiarowym. W pozostałych wartości pola elektromagnetycznego była znacznie niższa. W czasie wykonywania pomiarów anteny stacji bazowej były zasilane mocą maksymalną.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dopuszczalny poziom promieniowania elektromagnetycznego dla częstotliwości 300 MHz - 300 GHz charakteryzuje natężenie pola elektrycznego i wynosi 7 V/m.

Stacja bazowa Orange Polska zlokalizowana jest na dachu budynku położonego przy ul. Kościuszki 15 w Biłgoraju. Anteny zainstalowane są na maszcie umieszczonym na dachu. Źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są:

- trzy anteny sektorowe Kathrein pracujące w zakresie częstotliwości 900/1200 MHz, zamontowane na wysokości 25 m n.p.t.,

- trzy anteny sektorowe Powerwave pracujące w zakresie 2100/1800MHz, zamontowane na wysokości 25 m n.p.t.,
- jedna antena radiolinii RTN o częstotliwości 15 GHz, zamontowana na wysokości 19,4 m n.p.t.,
- jedna antena radiolinii RTN o częstotliwości 38 GHz, zamontowana na wysokości 23,5 m n.p.t.

Realizacja przedsięwzięcia nie wymagała przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. W 2015 r. dokonano zmiany pracy stacji dotyczącej: typu trzech anten, dodania pasma częstotliwości 1800 MHz dla każdej z trzech anten sektorowych 900/2100. Zmiana nie dotyczyła anten radiolinii. Po wprowadzeniu powyższych zmian, operator sprawdził pomiary natężenia pola elektrycznego. Podczas kontroli zostały wykonane pomiary poziomu pól elektromagnetycznych wokół stacji.

Wyniki pomiarów wykazały, że w żadnym pionie pomiarowym nie zostały przekroczone wartości dopuszczalne. W czasie wykonania pomiarów anteny stacji bazowej pracowały z mocą znamionową.

3.9. Gospodarka odpadami

Podstawowym założeniem funkcjonowania gospodarki odpadami w województwie lubelskim jest system regionów, w którym są uwzględnione wszystkie niezbędne elementy tej gospodarki w warunkach lokalnych. Na terenie woj. lubelskiego utworzono 8 regionów. Powiat biłgorajski został przydzielony do Regionu Południowego. Gospodarka odpadami w powiecie biłgorajskim prowadzona jest w oparciu o dokumenty strategiczne szczebla krajowego i wojewódzkiego, znowelizowaną ustawę o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, ustawę z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach oraz uchwalone regulaminy utrzymania czystości i porządku na terenie gmin.

Zmiany w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach stały się ważne z punktu widzenia gospodarki odpadami komunalnymi. Obok wymagań podyktowanych koniecznością wywiązania się przez Polskę z określonych postanowień dyrektyw Unii Europejskiej, impulsem dla wprowadzonych zmian stały się powszechne dotychczasowe antyekologiczne praktyki.

Głównymi elementami systemu gospodarki odpadami w powiecie są:

- segregacja odpadów komunalnych „u źródła” z wydzieleniem frakcji odpadów przeznaczonych do odzysku i recyklingu oraz wydzielenie odpadów przeznaczonych do unieszkodliwiania metodami innymi niż składowanie,
- zorganizowane odbieranie i zbieranie odpadów komunalnych,
- przetwarzanie odpadów w regionalnych instalacjach przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK).

Głównymi celami systemu jest:

- odzysk frakcji odpadów nadających się do odzysku i recyklingu,
- ograniczenie masy odpadów przeznaczonych do składowania.

Dotąd obowiązujące przepisy nie dawały gminom możliwości skutecznego egzekwowania od właścicieli odpadów komunalnych, kosztów za wywóz śmieci i prowadzenia właściwej, zgodnej z prawem, gospodarki odpadami. Luki w prawie

ułatwiały istnienie niepokojących zjawisk masowego, nielegalnego i bezkarnego wyrzucania śmieci. Dzięki znowelizowanej ustawie samorządy zyskały narzędzia do realizacji obowiązków dbania o czystość i porządek na ich terenie.

Ustawa z dnia 01 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie z dniem 01 stycznia 2012 r. przebudowała system prawny dotyczący postępowania z odpadami komunalnymi. Zgodnie z założeniami, gminy przejęły pełną odpowiedzialność nad odpadami komunalnymi a co za tym idzie za ich odebranie od wytwórców oraz zagospodarowanie zgodnie z prawem. Oznaczało to dla gmin konieczność podjęcia i zrealizowania wielu działań organizatorskich, umożliwiających powstanie i funkcjonowanie nowego gminnego systemu postępowania z odpadami.

Szczegółowe warunki selektywnego zbierania odpadów „u źródła” określają regulaminy utrzymania czystości i porządku w gminach. Ustalone częstotliwości odbierania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów selektywnie zebranych zapewniają podstawowe potrzeby „pozbywania się odpadów” z terenów nieruchomości.

Wszystkie gminy zapewniają odbieranie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na ich terenie. Odbieraniem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zajmują się wyspecjalizowane podmioty wyłonione w drodze ustawy o zamówieniach publicznych. Ustawa przekazała gminom prawo wyłaniania w drodze przetargu podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, a ponadto pozwoliła im dysponować finansami pochodzącymi z pobieranych z tego tytułu opłat od mieszkańców, a od firm zajmujących się zagospodarowaniem śmieci egzekwowanie odpowiedniej jakości usług.

Zgodnie z ustaloną przez gminę opłatą, każdy jej mieszkaniec płaci za odbiór wszystkich komunalnych odpadów - śmieci, jakie wyprodukuje. Stawkę i sposób wyliczania opłaty określa rada gminy w drodze uchwały. Stawki opłat zostały określone przez gminę na podstawie przyjętych kryteriów.

Tabela nr 15

L.p	Gminy	Nowy regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy	Częstotliwość odbioru odpadów	Metoda i sposób naliczania opłat	Stawka opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi
1.	Aleksandrów	Uchwała z dnia 01 czerwca 2016r. Nr XIII/69/16	1 raz w m - cu odpady zmieszane i segregowane Odpady elektryczne i elektroniczne, wielkogabarytowe, zużyte opony itp. 2 razy do roku	Obowiązującą metodą naliczania opłaty jest metoda od gospodarstwa domowego: jednoosobowe, dwu i więcej osobowe	15zł i 30 zł za odpady zmieszane 8 zł i 20 zł za odpady segregowane
2.	Gmina Biłgoraj	Uchwała Nr XXV/147/16 z dnia 30 sierpnia 2016 r.	1 raz na m-c	W oparciu o liczbę mieszkańców	11 zł za odpady zmieszane od jednego mieszkańca 7 zł za odpady segregowane od

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego

za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.

					jednego mieszkańca
3.	Miasto Biłgoraj	Uchwała Nr XIV/116/16 Rady Miasta Biłgoraj z dnia 30 listopada 2016 r.	Z nieruchomości o zabudowie jednorodzinnej 1 raz w m-cu w okresie zimowym oraz 2 razy w miesiącu w okresie letnim. Z nieruchomości wielorodzinnej co najmniej 1 raz na 2 tygodnie w miesiącach zimowych	Iloczyn ilości osób zamieszkujących nieruchomość i stawki opłat	20 zł od osoby za odpady zmieszane 10 zł. od osoby za odpady segregowane
4.	Biszcza	Uchwała Nr V/29/2015 z dnia 10 marca 2015 r.	1 raz w m-cu	Od gospodarstwa	20 zł –gospodarstwa 1-osobowe, 40 zł- pozostałe gospodarstwa za odpady zmieszane; 10 zł –gospodarstwa 1-osobowe, 20 zł - pozostałe gospodarstwa
5.	Frampol	Uchwała Nr XXXI/193/13, Rady Miejskiej we Frampolu z dnia 27 czerwca 2013 r.	Odpady komunalne zmieszane oraz segregowane (papier, plastik, metal, szkło białe i kolorowe, popiół, gruz, odpady biodegradowalne) 1 raz w m-cu, Pozostałe odpady segregowane -1 raz na 6 m-cy	Od gospodarstwa	Od małego gospodarstwa domowego 1-2 os. 15 zł 20 zł od gospodarstwa dużego min. 3 os. za odpady zmieszane, 10 zł od gospodarstwa domowego małego, 15 zł od dużego
6.	Goraj	Uchwała Nr XXVII/193/13 z późn. zm.)	1 raz w m-cu	Od gospodarstwa domowego: -1-2 os. -powyżej 2 osób	Od gospodarstwa 1-2 os. 18 zł, od gospodarstwa powyżej 2 os. 27 zł za odpady zmieszane; Od gospodarstwa 1-2 os. 12 zł i powyżej 2 os. 18 zł za odpady segregowane
7.	Józefów	Uchwała Nr XXIV/171/12 z dnia 19 grudnia 2012 r.	1 raz w m-cu	Od gospodarstwa	18 zł od gospodarstwa 1 os., 36 zł gospodarstwa wieloosobowego za odpady zmieszane; 9 zł od gospodarstwa 1 os. i 18 zł gospodarstwa wieloosobowego
8	Księżpol	Uchwała Nr XXXIII/144/2013, Rady Gminy Księżpol, z dnia 25 stycznia 2013 r.	1 raz w miesiącu	Od gospodarstwa	20 zł od gospodarstwa 1 os. i 35 zł od gospodarstwa wieloosobowego za

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Bilgorajskiego

za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.

					odpady zmieszane; 10 zł od gospodarstwa 1 os. i 20 zł od gospodarstwa wieloosobowego za odpady segregowane
9	Łukowa	Uchwała Nr IV/19/2015 r. z dnia 4 lutego 2015 r.	1 raz w miesiącu	Od liczby osób zamieszkałych w gospodarstwie domowym	Gospodarstwo 1 os. 17 zł, 2os. 31 zł, 3 i więcej os. 40 zł miesięcznie za odpady zmieszane; gospodarstwa domowe 1 os. 10 zł, 2 os. 18 zł, 3 i więcej os. 23 zł miesięcznie za odpady segregowane
10	Obsza	Uchwała Nr XVIII/12/12 Rady Gminy Obsza z dnia 26 października 2012 r.	1 raz w miesiącu	Od gospodarstwa domowego z podziałem: 1os., 2 i więcej osób	Gospodarstwo 1 os. 25 zł, 2 i więcej osób 35 zł za odpady zmieszane; gospodarstwo 1 os. 13 zł, 2 i więcej osób 19 zł za odpady segregowane
11	Potok Górny	Uchwała Nr XXIX/175/13 z dnia 26 marca 2013 r.	1 raz w miesiącu	Od gospodarstwa domowego	25 zł od gospodarstwa za odpady zmieszane, 19 zł od gospodarstwa domowego za odpady segregowane, 15 zł od gospodarstwa 1 os.
12	Tarnogród	Uchwała Nr XXVI/189/2013 z dnia 11 czerwca 2013 r.	Co najmniej 1 raz w miesiącu od nieruchomości jednorodzinnej i 2 razy w miesiącu od wielorodzinnej	Od gospodarstwa i liczby osób zamieszkałych	16 zł od gosp. 1os., 24 zł od 2 os., 36 zł od gosp. 3-5 os, 44 zł od 6 i więcej osób za odpady zmieszane; 6 zł od gosp. 1 os., 12 zł od 2 os., 18 zł od 3-5 os. 22 zł od 6 i więcej osób
13	Tereszpol	Uchwała Nr XXXIII/158/13 z dnia 2 sierpnia 2013 r.	1 raz na miesiąc odpady zmieszane; 1 raz na 2 miesiące odpady segregowane	Od ilości osób zamieszkujących nieruchomość	10 zł od os. 16 zł od 2-3 os. 24 zł od 4-6 os. 30 zł od 7 i więcej osób za odpady zmieszane; 5 zł od 1os. 8 zł od 2-3 os. 12 zł od 4-6 os. 15 zł od 7 i więcej osób za odpady segregowane;
14	Turobin	Uchwała Nr XXVII/138/2012 Rady Gminy	1 raz w miesiącu	Od liczby osób zamieszkujących na danej nieruchomości	10 zł od osoby miesięcznie za odpady zmieszane;

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego

za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.

		Turobin z dnia 29 listopada 2012 r.			6,50 zł/m-c za odpady segregowane
--	--	-------------------------------------	--	--	-----------------------------------

Uzupełnieniem systemu odbierania odpadów komunalnych innych niż zmieszane odpady komunalne są Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Punkty te prowadzą zbieranie odpadów komunalnych selektywnie zebranych w wyznaczonych dniach i godzinach. Zgodnie z przedłożoną przez gminy sprawozdawczością na terenie powiatu funkcjonuje 12 takich punktów.

Ze sporządzonej przez gminy sprawozdawczości w zakresie gospodarowania odpadami wynika, że w 2016 r. na terenie powiatu odebrano 15 340,75 Mg i zebrano w PSZOK-ach 367,97 Mg odpadów komunalnych. Spośród odebranych odpadów 9 925,49 Mg stanowiły niesegregowane odpady komunalne, które następnie poddano procesom odzysku. Nie składowano zmieszanych odpadów komunalnych bez ich wcześniejszego przetwarzania.

Przyjmując liczbę mieszkańców powiatu wynoszącą 103 540 osób, w oparciu o dane zawarte w rocznych sprawozdaniach Wójtów i Burmistrzów z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, rzeczywisty wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych w powiecie za rok 2016 wyniósł 0,152 Mg/M/rok (dla porównania wskaźnik dla terenu województwa lubelskiego wyniósł 0,179 Mg/M/rok). W 2016 r. wszystkie gminy powiatu biłgorajskiego osiągnęły wymagany poziom odzysku i recyklingu odpadów oraz poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

I. Region gospodarki odpadami komunalnymi wraz z instalacjami.

1. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego został przyjęty uchwałą Nr XXIV/396/2012 przez Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 30 lipca 2012r. Według przyjętych założeń gospodarka odpadami w województwie lubelskim prowadzona jest z wykorzystaniem instalacji regionalnych. Natomiast w okresie przejściowym, do czasu wybudowania regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, dopuszczalne będzie funkcjonowanie instalacji zastępczych.

W oparciu o powyższe, województwo lubelskie podzielono na 8 regionów:

1. Region Biała Podlaska.
2. Region Centralno – Wschodni
3. Region Centralno – Zachodni
4. Region Chełm
5. Region Południowy
6. Region Północno – Zachodni
7. Region Puławy
8. Region Zamość.

Zgodnie z podziałem województwa na regiony gospodarki odpadami wszystkie gminy powiatu biłgorajskiego weszły w skład Regionu Południowego. Zgodnie z załącznikiem nr 2 do uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XVII/262/2016 z dnia 2 grudnia 2016 r. w Regionie Południowym funkcjonują regionalne instalacje przetwarzania odpadów Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Korczowie (powiat

biłgorajski) oraz Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Łaskowie (powiat hrubieszowski), tj.:

- instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielenia ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku (ZZO Łasków),
- instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów (ZZO Korczów),
- dwie instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania (ZZO Korczów i ZZO Łasków).

W 2016 r. przed wejściem w życie powyższej uchwały na terenie powiatu biłgorajskiego status instalacji regionalnej posiadała jedynie instalacja do składowania odpadów w ZZO Korczów.

2. Głównym elementem powiatowego systemu gospodarki odpadami jest jedna funkcjonująca instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych zlokalizowana w miejscowości Korczów. Z istniejących na terenie powiatu 9 składowisk, poza ww. funkcjonującym składowiskiem w Korczowie, dla 4 składowisk decyzje zezwalające na ich zamknięcie wydano w 2009 r. Składowiska te zostały zrehabilitowane. Dla pozostałych 4 składowisk (zlokalizowanych w miejscowościach: Józefów, Podsośnina, Wola Obszańska i Potok Górny) decyzje na zamknięcie wydano w 2015 r. po kontrolach Delegatury WIOŚ w Zamościu. Po otrzymaniu decyzji zezwalających na zamknięcie rozpoczęto rekultywację wszystkich wymienionych składowisk. W 2016 r. do chwili obecnej nie zakończono rekultywacji składowisk odpadów w Józefowie, Woli Obszańskiej i Potoku Górnym.

W roku 2016 zarządzający wszystkimi z 9 składowisk realizowali obowiązki wynikające z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 3 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów dotyczące prowadzenia monitoringu składowisk. Na podstawie wyników badań monitoringowych przeprowadzonych w 2016 roku i przesłanych do Delegatury w Zamościu można stwierdzić, że w większości badania wykonywano z odpowiednią częstotliwością i zakresem podanym w rozporządzeniu. Wszystkie badania wykonane były przez akredytowane laboratoria. Na podstawie wyników można stwierdzić m.in., że wody podziemne w rejonie składowisk charakteryzują się dobrym stanem chemicznym, przekroczenia występują sporadycznie.

II. Odpady przemysłowe oraz odpady azbestowe.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach wytwórcy odpadów przemysłowych są zobowiązani do przestrzegania hierarchii postępowania z odpadami według kolejności postępowania:

- zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczeniu ich ilości,
- zapewnienia ponownego użycia, recyklingu lub odzysku odpadów,
- zapewnienia zgodnego z zasadami unieszkodliwienia odpadów, których nie udało się odzyskać.

Sposób realizacji tych zasad powinien być przede wszystkim oparty na procesie minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, a z drugiej strony na

maksymalizacji wykorzystania (odzysku) odpadów i w ostatniej kolejności na unieszkodliwianiu odpadów poprzez składowanie.

Na terenie powiatu biłgorajskiego najwięcej odpadów przemysłowych wytworzono w przemyśle meblarskim i drzewnym, w przemyśle materiałów budowlanych, energetyce ciepłej, oczyszczaniu ścieków, jednostkach lecznictwa oraz zakładach przetwórstwa mięsnego. Głównymi wytwórcami odpadów przemysłowych są zlokalizowane na terenie miasta Biłgoraj zakłady: Black Red White S.A, POL - SKONE Sp. z o. o., MODEL - OPAKOWANIA Sp. z o. o., MOSTOSTAL - MET Sp. z o.o., PGK Sp. z o. o. oraz zlokalizowane na terenie powiatu biłgorajskiego zakłady, „Ambra” S.A. w Woli Dużej, Leier S.A. Zakład Ceramiki Budowlanej w Markowiczach, Zakład Wapienno-Piaskowy „MEGOLA” M. Muda i Wspólnicy Sp. j w Hedwiżynie a także zakłady przetwórstwa mięsnego w Biłgoraju, Hedwiżynie i Księżpolu.

Wytwarzane w dużych ilościach odpady drzewne są cennym produktem ubocznym stosowanym w produkcji płyt drzewnych i energetyce, w wielu przypadkach wykorzystywane są one w miejscu wytwarzania stanowiąc surowiec energetyczny w procesie technologicznym. Zakłady branży drzewnej dostosowują swoje technologie do produkcji nisko odpadowej stosując technologie i asortymenty maksymalnie wykorzystując stosowane materiały.

Powstające w sferze gospodarczej na terenie miasta odpady niebezpieczne oraz odpady inne niż niebezpieczne z uwagi na uporządkowaną gospodarkę odpadami w zakładach nie stanowią szczególnego zagrożenia dla środowiska. Należy stwierdzić, że podmioty te generalnie przestrzegają wymogów dotyczących gospodarowania odpadami. Odpady z działalności produkcyjnej przekazywane są do odzysku i unieszkodliwiania podmiotom posiadającym stosowne zezwolenia. Rozwijająca się branża usług w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów oferuje swoje usługi nawet najmniejszym wytwórcom odpadów.

Dla poprawy gospodarowania odpadami w sektorze przemysłowym niezbędne jest:

- wdrażanie technologii małoodpadowych,
- doskonalenie segregacji odpadów w kierunku wyodrębnienia składników nadających się do recyklingu i odzysku,
- selektywne zbieranie odpadów niebezpiecznych, bezpieczne dla środowiska ich magazynowanie i przekazywanie uprawnionym podmiotom.

Aby usprawnić usuwanie wyrobów zawierających azbest Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku przyjęła "Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski". Program ten obejmuje okres 30-letni, tj. lata 2003 - 2032

W związku z powyższym Zarząd Województwa Lubelskiego w ścisłej współpracy z Wojewodą Lubelskim opracował "Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego".

W czerwcu 2009 roku Zarząd Powiatu w Biłgoraju przystąpił do uszczegółowienia sposobu postępowania z odpadami zawierającymi azbest poprzez opracowanie „**Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest na terenie Powiatu Biłgorajskiego**”. W dniu 6 maja 2011r. Rada Powiatu w Biłgoraju podjęła Uchwałę Nr VI/44/2011 w sprawie uchwalenia Planu Gospodarki Odpadami

dla Powiatu Biłgorajskiego oraz Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest na terenie Powiatu Biłgorajskiego.

W/w Program usuwania azbestu zawiera: charakterystykę wyrobów zawierających azbest i oddziaływanie azbestu na zdrowie człowieka, regulacje ustawowe dotyczące użytkowania i usuwania wyrobów oraz odpadów zawierających azbest, gospodarowanie wyrobami i odpadami zawierającymi azbest w powiecie biłgorajskim, łącznie z inwentaryzacją wyrobów azbestowych w gminach z terenu powiatu biłgorajskiego oraz z wykazem podmiotów posiadających decyzje zatwierdzające program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, kierunki działań powiatu: pomoc finansowa i edukacja ekologiczna oraz harmonogram realizacji Programu.

Również wszystkie Gminy z terenu Powiatu posiadają uchwalone „Programy Usuwania Azbestu...”.

W związku z zakończeniem w 2016 roku projektu pt. **„Pilotażowy System Gospodarowania Odpadami Azbestowymi na terenie Województwa Lubelskiego, wzmocniony sprawnym monitoringiem, ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania”** realizowanego w ramach Szwajcarsko – Polskiego programu Współpracy, obszar Priorytetowy: Środowisko i Infrastruktura temat azbestu zostanie szerzej omówiony w raporcie z Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest dla Powiatu Biłgorajskiego.

3.10. Edukacja ekologiczna prowadzona przez Powiat Biłgorajski w latach 2015-2016

Prowadzenie edukacji ekologicznej wśród dzieci i młodzieży to najważniejsza część działań edukacyjnych. Obejmuje ona placówki oświatowe wszystkich szczebli. Rezultatem prowadzonej edukacji jest poprawa stanu środowiska na terenie powiatu. Nauczyciele i uczniowie dzięki wsparciu mogą i podejmują szereg działań na rzecz środowiska lokalnego. Dotyczy to zarówno wsparcia programowego jak i finansowego.

W 2015 roku Starostwo Powiatowe w Biłgoraju rozpoczęło realizację projektu pn. „Każdemu Sercu Bliska Ochrona Środowiska” realizowanego we współpracy z przedszkolami, szkołami podstawowymi, gimnazjami i szkołami ponadgimnazjalnymi. Pierwszy etap Projektu rozpoczął się we wrześniu 2015 roku **„Akcją Sprzątania Świata 2015”**. Starostwo od kilkunastu lat brało udział w ogólnopolskiej akcji sprzątania świata. Uczestnikom akcji przekazywane były materiały promujące ochronę środowiska oraz worki i rękawice potrzebne do przeprowadzenia akcji sprzątania.

W roku 2015 drugim etapem Projektu pn. „Każdemu Sercu Bliska Ochrona Środowiska” była akcja edukacyjna pn. **„Zimą pamiętamy o ptakach”**, prowadzona przez pracowników Wydziału Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Leśnictwa dotycząca dokarmiania ptaków dziko żyjących oraz przekazywanie szkołom karmy dla ptaków. Akcja edukacyjna powiązana była z pogadanką na temat zimowania oraz zasad właściwego dokarmiania ptaków.

W roku 2015 opracowano i wydano **album pn. „Natura Powiatu Biłgorajskiego”** popularyzujący ciekawe zakątki powiatu biłgorajskiego. Z albumu

skorzystały dzieci szkół podstawowych, młodzież gimnazjów i szkół średnich, ośrodki informacji turystycznej, turyści przyjeżdżający do powiatu itp.

Duży wpływ na kształtowanie świadomości ekologicznej mają media. Przekazują one wiedzę na temat funkcjonowania, znaczenia i zagrożeń przyrody, ale również informują na bieżąco o problemach i działaniach na rzecz ochrony środowiska. W związku z powyższym nawiązano współpracę z Katolickim Radiem Zamość w zakresie emisji **audycji radiowych** o tematyce ekologicznej przygotowanych i omawianych przez pracowników Wydziału Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Leśnictwa. W roku 2015 przygotowano i wyemitowano na antenie radia, sześć piętnastominutowych audycji, w trzech blokach tematycznych. Pierwszy blok tematyczny pn. „Zrównoważony rozwój” – współdziałanie ochrony środowiska, gospodarki i potrzeb społecznych w zakresie kształtowania właściwych proporcji przy korzystaniu ze środowiska obejmował następujące tematy:

- Edukacja ekologiczna jako instrument służący kształtowaniu właściwych postaw społeczeństwa przy korzystaniu ze środowiska,
- Kierunki działań w zakresie korzystania z zasobów środowiskowych, gospodarki odpadami (szczególnie azbestowymi) na terenie powiatu biłgorajskiego.

Drugi blok tematyczny pn. „Powiat Biłgorajski jako ciekawy przykład różnorodności form przyrody i kultury na małym obszarze” obejmował tematy:

- Formy ochrony przyrody na terenie Powiatu Biłgorajskiego – parki narodowe i krajobrazowe, rezerваты, pomniki przyrody,
- Gatunki roślin i zwierząt szczególnie związane z naszym regionem.

Trzeci blok tematyczny pn. „Lasy Powiatu Biłgorajskiego – powierzchnia, struktura własności, siedliska, skład gatunkowy” obejmował następujące tematy:

- Zasady gospodarki leśnej w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa prowadzonej przez powiat biłgorajski (służba, obwody leśne, legalizacja, zalesienia, Uproszczone Plany Urządzeniowe Lasów),
- Zagrożenia – pożary, szkodniki, samowolne wyręby i kradzieże kolidujące z zasadami gospodarki leśnej.

Trzecim etapem Projektu „Każdemu Sercu Bliska Ochrona Środowiska” była akcja edukacyjna w wybranych szkołach pn. „**Ekologia na co dzień**”. Akcja rozpoczęła się w kwietniu 2016 roku i miała na celu pokazanie jak dbać o środowisko na co dzień oraz jak wyrabiać dobre nawyki w zakresie właściwego segregowania odpadów, oszczędzania energii, wody itp. W ramach akcji dzieciom przekazano gadżety promujące ochronę środowiska.

„Podaj dalej... drugie życie odpadów” pod takim hasłem przebiegała akcja **Sprzątanie Świata – Polska 2016**. Powiat Biłgorajski, w ramach akcji zaopatrzył chętne szkoły i gminy w worki na śmieci i rękawice ochronne oraz plakaty. Jak corocznie Akcja organizowana była przy współpracy Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej S.A. w Biłgoraju, które nieodpłatnie przekazało worki do segregacji odpadów. Z bezpłatnych materiałów oferowanych przez samorząd Powiatu skorzystało 10 gmin, wszystkie biłgorajskie szkoły ponadgimnazjalne, dwa Zespoły Szkół Podstawowych i Gimnazjum z terenu gminy Biłgoraj oraz Społeczna Straż Rybacka. Głównym przesłaniem akcji było promowanie efektywnej segregacji

powstających podczas codziennych czynności odpadów, tzn. takie postępowanie z wytwarzanymi odpadami, w wyniku którego jak najmniejsza ich ilość trafi bezpośrednio na składowiska odpadów, unikanie tworzenia odpadów, szacunek do przedmiotu, uświadomienie dzieciom i młodzieży o ich wpływie na środowisko. Jak co roku zalecano przeprowadzenie Akcji Sprzątania głównie na terenach leśnych oraz w miejscach o cennych walorach przyrodniczych.

W ramach prowadzonej akcji istniała możliwość wzięcia udziału uczniów szkół w konkursie organizowanym przez tutejszy Wydział Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Leśnictwa. W ramach konkursu nagrodzono upominkami uczniów klasy, która najciekawiej przeprowadziła i udokumentowała akcję.

W grudniu 2016 r. pracownicy Wydziału Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Leśnictwa przeprowadzili w placówkach oświatowych (przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych i innych) na terenie powiatu biłgorajskiego **akcję edukacyjną w większości połączoną z pogadankami**, dotyczącą dokarmiania ptaków dziko żyjących oraz przekazali zakupioną karmę dla ptaków.

Podczas prelekcji pod nazwą „Zimą pamiętamy o ptakach”, poruszona została między innymi kwestia dotycząca ptaków zimujących w Polsce, które można spotkać w karmnikach i w przydomowych ogrodach oraz co zmusza inne do wędrówek do „ciepłych krajów”.

W ramach prelekcji w większości placówek przeprowadzono konkursy, w których nagrodami były upominki przekazane przez Starostwo Powiatowe w Biłgoraju (torby, koszulki, kubki, długopisy, opaski, i inne). Ponadto dla najmłodszych uczniów szkół podstawowych przekazano zakładki, kolorowanki z różnymi gatunkami ptaków oraz przygotowane przez pracowników wydziału krzyżówki.

W roku 2016 przygotowano i wyemitowano na **antenie Katolickiego Radia Zamość** cztery piętnastominutowe audycje. Tematem cyklu audycji było „Wykorzystanie walorów przyrodniczych powiatu biłgorajskiego w turystyce i edukacji ekologicznej” w tym:

- ścieżki rowerowe między innymi Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo,
- szlaki turystyczne piesze oraz ścieżki dydaktyczne,
- spływy kajakowe,
- gospodarstwa agroturystyczne.

*Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.*

3.11. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska (stan na 31.12.2016 r.)

Tabela 16. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska
(stan na 31.12.2016 r.)

Lp.	Rodzaj wskaźnika	Wielkość / jednostka
1.	Liczba mieszkańców	102647
2.	Gęstość zaludnienia	61 osoby/km ²
3.	Powierzchnia powiatu	1681,1 km ²
4.	Użytki rolne (razem) Grunty orne Lasy ogółem	93912 ha 70521 ha 67465 ha
5.	Ilość instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych	<p>Gmina Frampol:</p> <ul style="list-style-type: none"> 615 instalacji solarnych zlokalizowanych na domach prywatnych i 7 budynkach użyteczności publicznej, Jedna elektrownia wiatrowa „BONUS” 150/30 KW w miejscowości Radzięcín – własność prywatna. <p>Gmina Turobin</p> <ul style="list-style-type: none"> 24 szt. paneli fotowoltaicznych, 100 szt. lamp ulicznych hybrydowych <p>Gmina Aleksandrów</p> <p>Według stanu na 2015 i 2016 r. na terenie gminy nie występują instalacje wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych.</p> <p>Miasto Biłgoraj</p> <ul style="list-style-type: none"> Instalacje solarne do podgrzewania wody użytkowej: budynki jednorodzinne – 1830 szt., budynki wielorodzinne – 1 szt., OSIR Biłgoraj – 1 szt., Brak informacji o instalacjach wykonanych indywidualnie przez mieszkańców <p>Gmina Biłgoraj</p> <ul style="list-style-type: none"> 1760 zestawów solarnych do podgrzewania ciepłej wody użytkowej w gospodarstwach domowych <p>Gmina Biszczka</p> <ul style="list-style-type: none"> Na terenie gminy zamontowanych jest ok. 630 instalacji solarnych oraz 4 instalacje fotowoltaiczne <p>Gmina Goraj</p> <ul style="list-style-type: none"> Na terenie gminy Goraj zostało

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.

		<p>zainstalowane 354 instalacje solarne kolektorów płaskich do wspomagania produkcji ciepłej wody użytkowej (353 w gospodarstwach domowych oraz 1 w obiekcie użyteczności publicznej)</p> <p>Gmina Józefów</p> <ul style="list-style-type: none"> Kolektory słoneczne – 483 gospodarstwa domowe, 5 budynków użyteczności publicznej <p>Gmina Księżpol</p> <ul style="list-style-type: none"> Kolektory słoneczne 962 szt. <p>Gmina Obsza</p> <ul style="list-style-type: none"> Ilość instalacji kolektorów słonecznych : na obiektach użyteczności publicznej – 12 szt., na budynkach prywatnych – 559 szt. <p>Gmina Tarnogród</p> <ul style="list-style-type: none"> Kolektory słoneczne – 474 instalacje <ul style="list-style-type: none"> Piece na biomasę 2 szt. <p>Gmina Teresopol - bd</p>
6.	Procent gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej	45 %
7.	Procent gospodarstw domowych korzystających z sieci wodociągowej	90,5 %
8.	Proporcja długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	Długość sieci kanalizacyjnej wynosi - 635,59 km, Długość sieci wodociągowej wynosi - 1123,58 km
9.	Ilość drzew posadzonych w stosunku do ilości drzew wyciętych	1-1
10.	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni powiatu ogółem	10,9 %
11.	Indywidualne formy ochrony prawnej w powiecie	Powierzchnia w powiecie w (ha)
	Parki narodowe	Roztoczański PN 182,6 ha
	Parki krajobrazowe	Szczebrzeszyński Krasnobrodzki PK PK Puszczy Solskiej Łączna powierzchnia - 18106,0 ha
	Rezerваты	Czartowe Pole -16,26 Szum – 18,16 Obary – 82,34

*Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego
za okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.*

	Obszary Natura 2000	<p>Obszary Natura 2000 (<u>OSO</u>)</p> <p>Roztocze – 11534,42 Puszcza Solska – 58321,82 Lasy Janowskie – 468,41</p> <p>Obszary Natura 2000 (<u>SOO</u>)</p> <p>Roztocze Środkowe – 180,92 Uroczyska Lasów Janowskich – 491,56 Dolina Łętowni – 72,74 Uroczyska Puszczy Solskiej – 27143,6 Dolina Dolnej Tanwi – 6364,4 Guzówka – 604,90 ha</p>
	Pomniki przyrody	Pomniki przyrody ożywionej – 37 szt. Pomniki przyrody nieożywionej – 8 szt.
	Stanowiska dokumentacyjne	-
	Użytki ekologiczne	-
	Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe	1,2 ha
	Zespoły dworsko – parkowe	-
12.	Wskaźnik lesistości	38,7 %
13.	Ilość gospodarstw agroturystycznych na terenie powiatu	60 szt.

4. Zakończenie

Podsumowując zgromadzone informacje należy stwierdzić, iż większość zadań określonych w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Biłgorajskiego zrealizowano. Należy podkreślić, że realizacja założonych celów uzależniona jest od posiadanych środków finansowych, dlatego często brak realizacji planowanych zadań wynika z braku środków finansowych lub zmiany działań priorytetowych.

Zarówno władze samorządu gminnego jak i powiatowego mając na uwadze fakt, iż poziom rozwoju infrastruktury może decydować o atrakcyjności lub nieatrakcyjności regionu, chętnie wspierają i angażują się we wszelkie inwestycje, również te, związane z ochroną środowiska. Odnotowano duży wzrost inwestycji dotyczących energii odnawialnej.

Budujący jest również fakt, iż nawiązana współpraca pomiędzy podmiotami korzystającymi ze środowiska, organami rządowymi i samorządowymi odpowiedzialnymi za realizację polityki ekologicznej na terenie Województwa Lubelskiego i Powiatu Biłgorajskiego, w kolejnych latach znacznie ułatwi realizację zadań środowiskowych.

5 Spis tabel

1. Wykaz zadań koordynowanych zaplanowanych dla Powiatu Biłgorajskiego w Programie Ochrony Środowiska dla województwa lubelskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do 2016 r.	9
2. Zadania własne gmin Powiatu Biłgorajskiego	26
3. Infrastruktura w gminach Powiatu Biłgorajskiego wg stanu na 2016 r.....	39
4. Działania wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnej.....	41
5. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczeń, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków, gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom dopuszczalny i margines tolerancji.....	46
6. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczeń, uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza, dla przypadków gdy dla zanieczyszczenia jest określony poziom docelowy.....	46
7. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń ozonu z uwzględnieniem poziomu celu długoterminowego.....	46
8. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia – klasyfikacja podstawowa.....	47
9. Klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w OR dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin – klasyfikacja podstawowa.....	47
10. Strefy zaliczone do klasy C i obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych /docelowych w strefach – ochrona.....	47
11. Strefy zaliczone do klasy D2 i obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu – ochrona środowiska.....	48
12. Strefy zaliczone do klasy D2 i obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego ozonu – ochrona roślin.....	48
13. Wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód w jednolitych częściach wód powierzchniowych, objętych monitoringiem na terenie powiatu biłgorajskiego w 2016	52
14. Wielkość zalesień w latach 2010-2016.....	54
15. Gospodarka odpadami komunalnymi w Powiecie Biłgorajskim po nowelizacji ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.....	57
16. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska.....	66